

10. Vegyészeti Szakbizottság

Elnök: Dr. Berecz Endre
a kémiai tud. doktora
tanszékvezető egyetemi tanár
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Titkár: Dr. Joó Gyula
a műszaki tud. kandidátusa
egyetemi docens
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Tagok:

Gavallér István igazgatóhelyettes, ÉKÖVIZIG Miskolc,
3501

Dr. Gulya Imre a műszaki tud. kandidátusa, főosztályvezető-
helyettes, Borsodi Vegyi Kombinát, Kazincbarcika, 3702

Dr. Kadlicskó Béla állomásvezető, GATE Kutatócsoportja,
Putnok, 3630

Kónya Sándor műszaki igazgató, Tiszai Kőolajipari Vállalat
Leninváros, 3581

Dr. Lakatos István a kémiai tud. kandidátusa, tud. osztály-
vezető, MTA Bányászati Kémiai Kutatólaboratórium, Miskolc,
3515

Dr. Mogyoródi Ferenc a kémiai tud. kandidátusa, igazgató-
helyettes, Északmagyarországi Vegyiművek, Sajóbábony, 3792

Dr. Ortutay Miklós a műszaki tud. kandidátusa, tanszékveze-
tő egy. docens, Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515

Dr. Paksy László a kémiai tud. kandidátusa, laboratórium-
vezető, Lenin Kohászati Művek, Miskolc, 3540

Dr. Rác László főiskolai adjunktus, Ho Si Minh Tanárképző
Főiskola, Eger, 3300

Dr. Raisz Iván a kémiai tud. kandidátusa, egy. docens, Ne-
hézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515

Dr. Szabó Mihály főosztályvezető, Tiszai Vegyi Kombinát,
Leninváros, 3581

Szénási Tibor műszaki vezérigazgatóhelyettes, Tiszai Vegyi
Kombinát, Leninváros, 3581

Dr. Szita Lajos a kémiai tud. kandidátusa, egyd. docens,
Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515

Dr. Tóth József a kémiai tud. doktora, igazgató, MTA Bányászati Kémiai Kutatólaboratórium, Miskolc, 3515

Tőreky Ernő műszaki igazgató, Borsodi Vegyi Kombinát, Kazincbarcika, 3702

Dr. Wagner Ottó a kémiai tud. kandidátusa, tud. osztályvezető, MTA Bányászati Kémiai Kutatólaboratórium, Miskolc, 3515

10.1 Agrokémiai Munkabizottság

Elnök: Dr. Mogyoródi Ferenc
a kémiai tud. kandidátusa
fejlesztési vezérigazgatóhelyettes
Északmagyarországi Vegyiművek
Sajóbábony, 3792

Titkár: Dr. Nagy József
a biológiai tud. kandidátusa
csoportvezető főmunkatárs
Északmagyarországi Vegyiművek,
Sajóbábony, 3792

Tagok:

Ádám István technológiai tanácsadó, Borsodi Vegyi Kombinát,
Kazincbarcika, 3702.

Dr. Balogh Károly csoportvezető, Északmagyarországi Vegyimű-
vek, Sajóbábony, 3792.

Dr. Boda Gábor a kémiai tud. kandidátusa, nyugdíjas, Borsodi
Vegyi Kombinát, Kazincbarcika, 3702.

Dr. Csuták János osztályvezető, Borsodi Vegyi Kombinát, Ka-
zincbarcika, 3702.

Fás János főmérnök, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Növényegészség-
ügyi és Talajvédelmi Állomás, Miskolc, 3526.

Dr. Grega Józsefné főmunkatárs, Északmagyarországi Vegyiművek,
Sajóbábony, 3792.

Dr. Holló Sándor tud. munkatárs, GATE Kompolti Kutató Állomása,
Kompolt, 3356.

Dr. Kadlicskó Béla állomásvezető, GATE kutató csoportja, Put-
nok, 3630.

Kasza Gyulá tud. munkatárs, GATE Kutató Csoportja, Putnok,
3630.

Dr. Kiskéri Rezső főmérnök, Heves megyei Növényegészségügyi
és Talajvédelmi Állomás, Eger, 3300.

Dr. Koncz László főmérnök, Nógrád megyei Növényegészségügyi
és Talajvédelmi Állomás, Salgótarján, 3100.

Dr. Krisztián József osztályvezető, GATE Kompolti Kutató Áll-
omása, Kompolt, 3356.

Dr. Madarász János gyomspecialista, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei
Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás, Miskolc, 3526.

Dr. Nagy István főmunkatárs, Északmagyarországi Vegyiművek,
Sajóbábony, 3792.

Dr. Tarpai Gyula fejlesztési mérnök, Északmagyarországi Ve-
gyiművek, Sajóbábony, 3792.

10.2 Korrózióvédelmi Munkabizottság

Elnök: Dr. Szita Lajos
a kémiai tud. kandidátusa
egyetemi docens
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Titkár: Dr. Török Imre
egyetemi adjunktus
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Tagok:

Burnóczky Lajos üzemvezető, Finomszerelvénygyár, Eger, 3300.

Dobó József irodavezető, Energiagazdálkodási Intézet Mér-
nökirodája, Miskolc, Kandó K. u. 13-15. 3534.

Szilágyi Gábor osztályvezető, Tiszai Vegyi Kombinát, Le-
ninváros, 3581.

Tomor László ny. technológus, Tiszai Kőolajfinomító Vállal-
lat, Leninváros, 3580.

10.3 Környezetvédelmi Munkabizottság

Elnök: Dr. Berecz Endre
a kémiai tud. doktora
tanszékvezető egyetemi tanár
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Titkár: Woperáné Dr. Serédi Ágnes
a műszaki tud. kandidátusa
egyetemi adjunktus
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Tagok:

Deák Gézáne környezetvédelmi titkár, Borsod-Abaúj-Zemplén
Megyei Tanács Környezet- és Természetvédelmi Bizottsága
Miskolc, Tanácsház tér 1. 3530.

Bodó Mihály környezetvédelmi titkár, Heves Megyei Tanács
Titkársága, Eger, 3300.

Dr. Farkas Ottóné a műszaki tud. kandidátusa, egyetemi do-
cens, Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515.

Fás János főmérnök, Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Növényvédő
Állomás Miskolc, Blaskovics L u. 24. 3501.

Dr. Fázold Ádám osztályvezető, Északmagyarországi Vízügyi
Igazgatóság, Miskolc, 3527.

Ispán András környezetvédelmi titkár, Nógrád megyei Tanács
Környezet- és Természetvédelmi Bizottsága, Salgótarján, 3100.

Kelemen József osztályvezető, OKTH Északmagyarországi Fel-
ügyelősége, Miskolc, Patak u. 3525.

Dr. Kovács Attila egyetemi adjunktus, Nehézipari Műszaki
Egyetem, Miskolc, 3515.

Lukács József főosztályvezető, Tiszai Vegyi Kombinát, Lenin-
város, 3580.

Dr. Novotni Zoltán az állam- és jogtud. doktora, tanszékvezető
egyetemi tanár, Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515.

Dr. Raisz Iván a kémiai tud. kandidátusa, egyetemi docens,
Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515.

Dr. Suba János a biológiai tud. kandidátusa, főiskolai tanár,
Ho Si Minh Tanárképző Főiskola, Eger, 3300.

Szalai János műszaki igazgatóhelyettes, Salgótarjáni Vasöntöde
és Tüzhelygyár, Salgótarján, 3100.

10.4 Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottság

Elnök: Dr. Szabó Mihály
főosztályvezető
Tiszai Vegyi Kombinát
Leninváros, 3581

Titkár: Dr. Bozóki Géza
egyetemi adjunktus
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Tagok:

Bihari Gyula főosztályvezető, Borsodi Vegyi Kombinát, Kazincbarcika, 3702.

Czeródy Imre ny. főmérnök, Állami Energiafelügyelet Körzeti Kazánfelügyelet, Miskolc, 3530.

Csáki Sándor főmechanikus, Tiszai Kőolajipari Vállalat, Leninváros, 3580.

Dudás László vezérig. helyettes, Északmagyarországi Vegyiművek, Sajóbabony, 3792.

Dr. Göcző Géza főfelügyelő, OHMF Heves Megyei Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség, Eger, 3300

Greisieger Miklós osztályvezető, Állami Energiafelügyelet, Miskolc, 3530.

Keresztes János egy. docens, Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515.

Lengyel Miklós osztályvezető, Eger-Mátravidéki Borgazdasági Kombinát, Eger, 3300.

Ónodi Ákos főosztályvezető, Borsodi Sörgyár, Bócs, 3574.

Perjési Zsolt főfelügyelő, OHMF Borsod Megyei Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelet, Miskolc, 3501.

MAB-KLUBTANÁCS

Elnök: Dr. Kozák Imre
a műszaki tud. doktora
tanszékvezető egyetemi tanár
Nehézipari Műszaki Egyetem
Miskolc, 3515

Titkár: Dr. Ujszászy László
az orvostud. kandidátusa
főorvos
Megyei Kórház és Rendelőintézet
Miskolc, 3526

Tagok:

Dr. Csorba Csaba levéltárigazgató, Borsod-Abaúj-Zemplén
Megyei Levéltár, Miskolc, 3530

Dr. Nagy Aladár a közgazdaságtud. kandidátusa, intézeti
igazgató, Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515

Dr. Terplán Zénó a műszaki tud. doktora, egyetemi tanár,
Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 3515

Tóth Kálmán igazgató, Egészségügyi szakközépiskola, Miskolc,
3529

II.

A MISKOLCI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG /MAB/ 1988. ÉVI ESEMÉNYNAPTÁRA

/Az események leírása itt szűkre szabott. Részletesebben a MAB 1988. évi fontosabb adatai c. fejezetben olvashatók a MAB-ra, a MAB-klubtanácsra és a MAB szak- és munkabizottságaira./

1988. jan. 8. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága megtartotta 19. ülését a MAB-székházban. Az ülés megvitatta az OT "A területi fejlődés fontosabb változási tendenciái az elmúlt másfél évtizedben; következtetések a hosszú távú tervezés számára" c. elemző tanulmányát, amely véleményyt a MAB elnöke eljuttatta az MTA elnökének.

1988. jan. 8. A MAB-klubtanács baráti összejevetelt rendezett a MAB-székház klubhelyiségeiben.

1988. jan. 12. A miskolci "Déli Hírlap" beszélgetést közölt a MAB tudományos titkárával.

1988. jan. 18. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága vezetőségi ülést tartott a MAB-székházban.

1988. jan. 21. A MAB Bányászati Szakbizottságának elnöke az NMEBányamérnöki Karának dékánjával levéllel fordult az MTA Bányászati Tudományos Bizottsága elnökéhez a hazai bányászati szakemberek tudományos továbbképzésével kapcsolatos feladatokról.

1988. jan. 27-28. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megrendezte Sólyom Enikő és Nagy Kálmán kandidátusi értekezésének munkahelyi vitáját a MAB-székházban.

1988. febr. 1. A MAB-székházban számolt be a Miskolci Értelmiségi Egyesületnek Bekes Dezső, a miskolci "Déli Hírlap" főszerkesztője, Kecskés Sándor, a Miskolc Városi Televízió főszerkesztője és Paulovits Ágoston, a MR Miskolci Körzeti Stúdiójának vezetője.

1988. febr. 2. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága tudományos vitaülést rendezett a MAB-székházban, amelyen R. Sauer /München/ tartott előadást "Die zentralen Prüfungen des Goethe-Institutes" címen.

1988. febr. 4. A MAB megtartotta 19. ülését a MAB-székházban, amelyen felszólalt Berend T. Iván akadémikus, az MTA elnöke /beszéde a MAB Közleményei 8. számban, az 55-72. oldalakon olvasható. - Az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának aktiva értekezletén Berend T. Iván akadémikus, az

MTA elnöke a "Közgazdasági gondolkodás, közgazdasági kultúra Magyarországon" című előadást tartott, amelyen részt vett Zambó János akadémikus, a MAB elnöke. A két eseményről beszámolt az "Észak-Magyarország", a miskolci "Déli Hírlap", a "Heves megyei Népszó" és a "Nógrád" másnapi száma.

1988. febr. 5. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Műszaki Fejlesztési Munkabizottsága megtartotta 20. ülését a MAB-székházban.

1988. febr. 10. Ujszászy László, a MAB-klubtanács titkára megvédte Budapesten az MTA-székházban kandidátusi értekezését.

1988. febr. 16. A MAB elnöke megküldte az MTA elnökének a MAB 1987. évről szóló beszámolóját.

1988. febr. 24. A MAB-klubtanács 35. rendezvényén Köpeczi Béla akadémikus tartott előadást "Bujdosó, vagy száműzött volt-e Rákóczi?" címen.

1988. febr. 25. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 21. ülését a MAB-székházban.

1988. márc. 1. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága a TIT Szociológiai Szakbizottságával szakmai munka megbeszélést tartott a "Párt vezető szerepe és a politikai intézményrendszer" témakörben a MAB-székházban.

1988. márc. 1. Páczelt István, a MAB tagja, az MTA levelező tagja megtartotta Budapesten, az MTA-székházban székfoglaló előadását "A számítástechnika szerepe az érintkezési feladatok vizsgálatában" címen.

1988. márc. 7. Kovács Ferenc, a MAB tagja, az MTA levelező tagja megtartotta Budapesten, az MTA-székházban székfoglaló előadását "A bányászati tervezés elvi alapjainak időszerű fejlesztési kérdései" címen.

1988. márc. 8. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága megtartotta 12. ülését Egerben, a HSM TF-en.

1988. márc. 8. A MAB ad hoc bizottsága javaslatot készített az NME rektora számára "Az Észak-Magyarországi Társadalomtudományi Központ kialakítása Miskolcon" címen.

1988. márc. 9. A MAB Egészségügyi Szakbizottságán belül működő Mentálhigiénés Csoport ülést tartott a MAB-székházban.

1988. márc. 10. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megtartotta 10. ülését Egerben, a Heves megyei Kórházban. Utána tud. ülésre került sor.

1988. márc. 10. A GTE miskolci Innovációs Gazdasági Társaságának alakuló ülésén felszólalt Terplán Zénó, a MAB tudományos titkára.

1988. márc. 11. Az MHSZ Miskolc Városi Vezetősége a MAB-székházban rendezte meg fennállása 40. évfordulóján ünnepségét.

1988. márc. 12. Az "Észak-Magyarország" közzé tette a MAB 1988-ra szóló pályázati felhívásának 1. részét. A 2. rész márc. 14-én jelent meg.

1988. márc. 16. A MAB-székházban került sor arra a megbeszélésre, amelyen a MAB miskolci tagjai és meghívott szakemberek megvitatták a TPB "A kutatóhálózat korszerűsítésének feladata" és az MM "A felsőoktatás fejlesztésének feladatai" tárgyú írásos anyagait.

1988. márc. 17. A "Heves megyei Népújság" közzé tette a MAB 1988-ra szóló pályázati felhívását.

1988. márc. 21. A miskolci "Déli Hírlap" közzé tette a MAB 1988-ra szóló pályázati felhívását.

1988. márc. 22-23. A "Nógrád" két részletben közzé tette a MAB 1988-ra szóló pályázati felhívását.

1988. márc. 23. A MAB-székházban került sor az INTRANSZMAS "Korszerű anyagmozgatás és raktározás" tárgyú szakmai tudományos továbbképző előadásaira.

1988. márc. 24. A MAB-klubtanács 36. rendezvényén Horváth Attila professzor /SOTE/ tartott előadást "Társadalmunk és az AIDS" címen.

1988. márc. 25. A MAB rendezte meg a MAB-székházban Lengyel Attila "Szintetikus nátrium-aluminát oldatokban bekövetkező szerkezeti változások kimutatása az oldat sűrűségének és fajlagos elektromos vezetésének mérésével" tárgyú kandidátusi értekezésének védését.

1988. márc. 29. A MAB Kohászati Szakbizottságának Metallurgiai Munkabizottsága az MTA Metallurgiai Bizottságának Vasmetallurgiai Albizottságával kibővített ülést rendezett az LKM-ben.

1988. márc. 29. Meglátogatta a MAB-székházat a SZTA novoszibirszki tagozatának öt tagú küldöttsége.

1988. márc. 31. Az MSZMP Heves megyei Bizottsága ülésének anyaga kiemelte a MAB jelentőségét.

1988. ápr. 4. Állami Díjjal tüntették ki Kovács Ferenc MAB-tagot, az MTA levelező tagját, az NME rektorát és Kossuth-díjjal Szabadsfalvi Józsefet, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának tagját, a Néprajzi Munkabizottság elnökét, a HOM igazgatóját.

1988. ápr. 6. A MAB-székházban rendezték meg az UNESCO III. Nemzetközi Néprajzi Képkutató Konferenciáját, amelyet Kunt Ernő kandidátus, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága Néprajzi Munkabizottságának titkára rendezett.

1988. ápr. 11. A MAB-klubtanács 37. rendezvényén Czigány György, a MT főszerkesztője tartott előadást "Zene, zene, zene" címen.

1988. ápr. 14. A MAB-székházban tartotta meg a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bűnmegelőzési Tanács soros ülését.

1988. ápr. 15. A MAB-székházban rendezték meg Észak-Magyarország három megyéje MTESZ szervezeteinek oktatási bizottságai az "Oktatási Szeminárium '88"-at, amelyen öt előadás és három korreferátum hangzott el.

1988. ápr. 21. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának rendezésében - a Borsod Megyei Közgazdásznapok keretében - Inotai András /MTA Világgazdasági Kutató Intézete/ tartott előadást "A magyar fejlődés nemzetközi feltétel-rendszere a következő 15-20 esztendő során" címmel a MAB-székházban.

1988. ápr. 21. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórházzal "A nőgyógyászati rosszindulatú daganatok diagnosztikája" tárgyú tudományos továbbképző ülést rendezett a MAB-székházban.

1988. ápr. 22. A "Magyar Hírlap"-ban "Alma mater az Ávas alján" című cikk jelent meg, amely kiemelte a MAB és az NME kapcsolatának jelentőségét.

1988. ápr. 22. A MAB-székház adott helyet a Pataki Diákok Baráti Társasága miskolci csoportjának a "Comenius Tanítóképző Főiskola" tárgyú estjének, amelyen Földi Ferenc főigazgató, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának tagja, a Neveléstudományi és közművelődési Munkabizottság társelnöke tartott előadást.

1988. ápr. 26. Az MTA Elnöksége a PAB-székházban tartotta ülését, amely tárgyalta az MTA területi bizottságainak tevékenységét. A MAB-ot a tudományos titkár képviselte.

1988. ápr. 26. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága Bulgária Budapesti Nagykövetségével "Bolgár Tudományos-Műszaki Nap"-ot rendezett a MAB-székházban.

1988. ápr. 27. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága megtartotta 15. ülését Kazincbarcikán, a BVK-ban.

1988. máj. 2. A MAB-székházban rendezte meg a Miskolci Értelmiségi Egyesület Lőrincz Lászlónak, a Magyar Hitelbank RT. helyettes igazgatójának előadását a pénzgazdálkodásunk jelenlegi helyzetéről.

1988. máj. 2. Az NME-n megrendezett "Ürkemence-szeminárium" fogadását az NME rektora a MAB-székházban adta.

1988. máj. 5. A MAB Gépészeti Szakbizottsága megtartotta 22. ülését a DIGEP-ben.

1988. máj. 5. Megnyilt az NME-n a Borsodi Műszaki Hetek '88, amelynek néhány rendezvényéhez a MAB-székház adott otthont.

1988. máj. 10. A MAB-székházban rendezték meg a GTE és az AGENTURA Kft. szakmai szimpóziumát.

1988. máj. 12. A MAB-székházban rendezték meg a GTE Jogi Tagvállalatai Fóruma észak-magyarországi regionális ülését, amelyen felszólalt a MAB tudományos titkára. Az ülésről beszámolt részletesen az "Észak-Magyarország" másnapi száma.

1988. máj. 13. A MAB Mezőgazdasági Szakbizottsága megtartotta 22. ülését a GATE Kompolti Kutató Intézetében.

1988. máj. 16. A MAB-székházban rendezte meg a Miskolci Értelmiségi Egyesület Abonyi Erzsébetnek, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Ifjúsági Gondozó vezetőjének előadását "Az ifjúság és a kábitószerek" címen.

1988. máj. 17. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottsága megtartotta 4. ülését a MAB-székházban.

1988. máj. 18. Az "Észak-Magyarország"-ban cikk jelent meg az OEA Hegyaljai Műveiről, azon belül is a zeolit- és perlitbányászatról. A cikk megemlítette a vállalat és a MAB kapcsolatát.

1988. máj. 23. A MAB-székházban rendezte meg a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház Ersebészeti és angiológiai Osztálya és Tudományos Bizottsága J. Alemány /Böttrop/ "Diagnostik und Therapie der venösen Insuffizienz, acute Bein und Beckenvenen Thrombosen" előadását.

1988. máj. 24. Megjelent a MAB második kiadványa "Bodrogköz - ember-táj-mezőgazdaság" címen a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának társkiadásában, amelyet Fehér Alajos szerkesztett és szerzői: Borsy Zoltán, Fehér Alajos, Félegyházi Enikő, Kurucz Gyula, Lóki József; lektorai: Dorgai László, Szabó József, Tóth Mihály voltak.

1988. máj. 25. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága az SZTE NME-beli Szilikátgépész Szakcsoporttal az NME-n megrendezte a "Szilikátipari Nap"-ot.

1988. máj. 26. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Allamtudományi Munkabizottsága megtartotta 6. ülését a MAB-székházban.

1988. máj. 26. A MAB Éányászati Szakbizottságának Mélyművelésű szénbányászati Munkabizottsága megtartotta 13. ülését a MAB-székházban.

1988. máj. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Haematológiai Munkabizottsága megtartotta 2. ülését a MAB-székházban.

1988. máj. 28. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megrendezte "A szövődményes pepticus fekély sebészeti kezelésének problémái" tárgyú tudományos ülését a balassagyarmati Városi Tanács Kórházával a balassagyarmati Bottyán János Honvédkollégium disztermében.

1988. máj. 31. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Környezetvédelmi Munkabizottsága tudományos ülést rendezett az egri HSM TF Állattani Tanszékén.

1988. máj. 31. A MAB-székházban rendezte meg a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága Kirschner Péter előadását "A HNF művelődéspolitikai munkájáról" c. vitaanyagról, amelyről az "Észak-Magyarország" másnapi száma részletesen beszámolt.

1988. jún. 1. A MAB-klubtanács 38. rendezvényén Tompa László Szabó Dezső estet tartott.

1988. jún. 2. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház Szülészeti és nőgyógyászati Osztályával "A koraszülés" címmel tudományos továbbképző ülést rendezett a MAB-székházban.

1988. jún. 3. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Mozgásbiológiai Munkabizottsága a Magyar Pszichológia Társaság sportpszichológiai szekciójával, az ÁISH tudományos és szakoktatási főosztályával, a MEAFG-cal megrendezte a VI. Sportpszichológiai Munkaértekezletet a miskolc-tapolcai Vizművek vendégházában.

1988. jún. 4. Nagy Aladár, a MAB tagja, a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának elnöke, az NME Marxizmus-leninizmus Intézetének igazgatója irt tanulmányt az "Észak-Magyarország-"ban "Az innovációs politika egyes nemzetközi tapasztalatairól" címen két részben. A folytatás a napilap jún. 6-i számában jelent meg.

1988. jún. 6. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumi Igazgatóság "Múzeum-Tudomány-Közművelődés" tárgyú konferenciát rendezett a MAB-székházban Szabadfalvi József szakbizottsági tag, megyei múzeumigazgató 60. születésnapja alkalmából.

1988. jún. 8. Az MTA Gépszerkezettani Bizottsága a MAB-székházban tartotta 84. soros ülését Michelberger Pálnak, az MTA levelező tagjának vezetésével.

1988. jún. 9. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatfejlesztési Munkabizottsága megtartotta 23. ülését a MAB-székházban.

és

1988. jún. 10. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház tud. továbbképző előadásokat rendezett a megyei kórházban.

1988. jún. 13-15. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nyelvtudományi Munkabizottsága számos rendező és közreműködő szervekkel a miskolci KISZ-iskolában megrendezte az országos alkalmazott nyelvészeti és módszertani konferenciát.

1988. jún. 14. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati számítástechnikai Munkabizottsága megtartotta 6. ülését a MAB-székházban.

1988. jún. 14. A MAB-klubtanács 39. rendezvényén Almár Iván igazgatóhelyettes /MTA Csillagászati Kutatóintézete/ tartott előadást "Csillagászat a légkörön kívülről" címen.

1988. jún. 17. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága megtartotta 16. ülését a Borsodi Volán miskolci hivatalházában.

1988. jún. 20. Megalakult és elfoglalta átmeneti helyét az MTA újabb kihelyezett részlege: az RKK = Regionális Kutatások Központjának Észak-magyarországi Osztálya. A MAB-székházban lezajlott eseményen Kulcsár Kálmán akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese mondott beszédet "A reform értelme - az értelem reformja" címen. A gazdag program három napon át tartott. Az "Észak-Magyarország és a miskolci "Déli Hírlap" jún. 21-i száma közölt részletes beszámolót az első napról.

1988. jún. 21. Szücs Erika, az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának titkára meglátogatta a MAB-székházat, ahol Terplán Zénó, a MAB tudományos titkára tájékoztatta a vendéget a MAB működéséről. Ezt követően Szücs Erika részt vett a megyei Agrárklubnak MAB-székházbeli rendezvényén, amelyen a Pártértekezletről, az időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről tájékoztatta a klubtagokat.

1988. jún. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Anyagcsere és endokrin Munkacsoportja a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház Orvosi Könyvtárában megrendezte Prof. H. K. Akerblom /Helsinki/ "Advances in the Insulin Treatment of Insulin Dependent Diabetes Mellitus" című előadását.

1988. jún. 29. Czibere Tibor akadémikust, a MAB tagját, a MAB Gépészeti Szakbizottságának elnökét művelődési miniszterré választotta az Országgyűlés.

1988. jún. 30. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megrendezte a MAB-székházban Prof. E. Kuntz /Wetzlar/ előadását "Drug Induced Liver Diseases, Pathogenesis, Morphology, Clinics and Therapy" címen.

1988. jún. 30. A MAB-székházban rendezte meg a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága Azary Béla előadását "A pedagógusok élet- és munkakörülményei megyénkben" címen.

1988. júl. 1. A MR Kossuth-adója röviden megemlítette, hogy mikor alakultak meg az MTA területi bizottságai.

1988. júl. 16. Az "Észak-Magyarország" beszélgetést közölt Kozák Imrével abból az alkalomból, hogy Apáczai Csere János díjjal tüntették ki. Szó volt MAB-klubtanácsbeli elnöki tisztségéről is.

1988. júl. 28. A HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága által rendezett szűkebb körű eszmecserén Terplén Zénó, a MAB tudományos titkára számolt be a MAB tevékenységéről. Felszólalt Velkey László, a MAB Egészségügyi Szakbizottságának tagja, a Gyermekgyógyászati Munkabizottság elnöke, országgyűlési képviselő.

1988. júl. 28. "Területi tudományos központok" címmel közölt cikket a "Délmagyarország" és a "Vas Népe"; aug. 9-én a "Nógrád" c. napilap.

1988. aug. 8. A "Magyar Ifjúság"-ban cikk jelent meg "A tudomány nem ismer /megye-/ határokat" címen, amelyben szó van a MAB létezéséről is.

1988. aug. 23. A MAB-székházban találkozott Czibere Tibor akadémikus, művelődési miniszter a Miskolci Nemzeti Színház vezetőivel. Az eseményről részletesen beszámolt az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hírlap".

1988. szept. 12. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bünmegelőzési Tanács a MAB-székházban rendezte meg a IV. Bünmegelőzési Hónap megnyitóját "Gyermek- és ifjúságvédelem" címmel. A záróünnepségre okt. 12-én került sor ugyancsak a MAB-székházban.

1988. szept. 13-15. A Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kókapun munkamegbeszélést tartott az MTA területi bizottságai számára, amelyen a MAB-ot Berecz Endre, a MAB Vegyészeti Szakbizottságának mb. elnöke és Wopera Lászlóné a szakbizottság Környezetvédelmi Munkabizottságának titkára képviselte.

1988. szept. 14. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága a MAB-székházban megrendezte Prof. R. Jünemann /Dortmund/ előadásait "A termelési folyamatokba integrált anyagmozgatás számítógépes tervezése és irányítása" és "Számítástechnika, robotizálás, anyagmozgatás szerepe a Ruhr-vidék termékszerkezetének váltásában" címen.

1988. szept. 16. Zambó János, a MAB elnöke az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága kérésére véleményt nyilván-

nitott az Országgyűlés egyik interpellációjával kapcsolatban a Paksi Atomerőmű bővítésének és a Bükkábrányi Hőerőmű fejlesztésének gazdaságossági összehasonlításáról.

1988. szept. 20. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottsága megtartotta 10. ülését Leninvárosban, a TVK-ban.

1988. szept. 21. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari gépészeti Munkabizottsága az SZTE Hollóházi és NME-beli csoportjaival a Hollóházi Porcelángyárban megtartotta 10. ülését.

1988. szept. 27. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatfejlesztési Munkabizottsága megtartotta 24. ülését az LKM-ben.

1988. szept. 28-29. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi Munkabizottsága - az Országos Ösztöndíj Tanács anyagi támogatásával - "Prozessalisták 88" címen megrendezte a MAB-székházban az I. athéni-miskolci kerekasztal-konferenciát.

1988. szept. 29. A MAB Bányászati Szakbizottsága a MAB-székházban az öt éve elhunyt neves geológus tanárra, a Kossuth-díjas Peja Győzőre /1907-83/ emlékezett.

1988. szept. 29. A MAB Bányászati Szakbizottsága a MAB-székházban megtartotta 16. ülését.

1988. szept. 30. A MAB-székházban rendezte meg az OMBKE, a BSZV és az Allied Colloids Ltd a "Szénmosási Nemzetközi Konferenciát".

1988. okt. 10. A MAB társrendezője volt a MAB-székházban megtartott "Szent István halálának 950. évfordulója alkalmából rendezett emlékülésnek".

1988. okt. 12. A miskolci Szakszervezetek Rónai Sándor Művelődési Központjában került sor az ezévi műszaki és közgazdasági könyvnapok országos megnyitójára, amelyen Czibere Tibor művelődési miniszter, MAB-tag mondott ünnepi beszédet. Az eseményről részletesen tudósított a miskolci "Déli Hírlap" és az "Észak-Magyarország" másnapi száma.

1988. okt. 17. A MAB-klubtanács a Miskolcra Mosonmagyaróvárra távozott Szigeti Gábor és a lemondott Cselényi József helyére Csorba Csabát és Nagy Aladárt választotta tagjai közé.

1988. okt. 18. A MAB-klubtanács 40. rendezvényén Tompa László "Sütő András estét" tartott.

1988. okt. 20. Kompolton került sor a gödöllői Agrártudományi Egyetem /GATE/ Kompolti Kutató Intézete fennállása 70 éves jubileumának megünneplésére. Jelen volt és felszólalt

Terplán Zénó a MAB tudományos titkára. Bálint Andor egyetemi tanár "Kompolt szerepe a hazai növénynevelésben" és Debreczeni Béla egyetemi tanár és Krisztián József tud. osztályvezető "Kompolt szerepe a hazai növénytermesztési kutatásokban" című előadásai ennek a Közl.-nek más helyén olvashatók.

1988. okt. 26. A MAB Bányászati Szakbizottságának Bányászati történelmi Munkabizottsága megtartotta 7. ülését a salgótarjáni Bányászati Múzeumban.

1988. okt. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Mozgásbiológiai Munkabizottsága társrendezője volt a Miskolc Városi Tanácson sorra került aktív ülésnek, amely az u.n. "Fitt-hét" keretében zajlott le.

1988. okt. 27. A MAB Egészségügyi Szakbizottságának Perinatológiai Munkabizottsága a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház Szülészeti és nőgyógyászati Osztályával "Gyógyszeres kezelés és terhesség" tárgyú tudományos továbbképző ülést rendezett a MAB-székházban.

1988. okt. 31. Borsod-Abaúj-Zemplén megye Pedagógiai Intézete, TIT-szervezete a MAB-székházban tudományos továbbképző előadást szervezett.

1988. nov. 3. A MAB Gépészeti Szakbizottságának Anyagmozgatás és gépei Munkabizottsága az NME Szállítóberendezések Tanszékével a MAB-székházban "Csúcstechnológiák az anyagmozgatásban" című tudományos ülést rendezett, amelyen a torontói Ryerson Polytechnical Institute Center for Advanced Technology Education oktatói /az NME doktoranduszai/ tartottak előadást.

1988. nov. 8. A MAB-klubtanács 41. rendezvényén Deme László "Beszéd és magatartás" címen tartott előadást.

1988. nov. 11. A MAB Erdészeti Szakbizottsága megtartotta alakuló ülését az egri Erdőgazdaság központjában.

1988. nov. 11. A MAB megtartotta 20. ülését az egri Dobó István Vármúzeumban.

1988. nov. 14. A MAB-székházban Borsod-Abaúj-Zemplén megye termelősövetkezeti elnökeinek, állami gazdasági és élelmiszeripari vezetőinek Szabó István TOT-elnök, az MSZMP PB tagja tartott előadást, amelyről részletesen tudósított az "Észak-Magyarország" és a "Hajdú-Bihari Napló" másnapi száma.

1988. nov. 15. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága az OTE Szociál Paediatriai tanfolyam keretében tudományos továbbképző ülést rendezett a MAB-székházban Borsod-Abaúj-Zemplén megye gyermekgyógyászai számára, amelyen Kökény Mihály szociális és egészségügyi miniszterhelyettes tartott előadást.

1988. nov. 15. Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megye ügyvédjelöltjei számára perbeszéd-ver-

senyt rendezett a MAB-székházban az Ügyvédjelölti Oktatási Központ.

1988. nov. 15. A MAB-klubtanács 42. rendezvényén Minker Emil tartott előadást "A gyógyszer sorsa születésétől elmulásáig" címen.

1988. nov. 16. A MAB Bányászati Szakbizottságának Geo-Munkabizottsága megtartotta 16. ülését az ELGI budapesti székházában.

1988. nov. 17. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Agrokémiai Munkabizottsága az EMV-vel, a MAE, MKE és TIT helyi Szervezeteivel az EMV-ben megrendezte "Az EMV növényvédőszer fejlesztésének irányai" tárgyú tanácskozást.

1988. nov. 17. A MAB-székházban rendezte meg Borsod-Abaúj-Zemplén megye Egészségvédelmi Tanácsa az Egészségmegőrzési Konferencia egyik szekcióülését a felnőttek szűréséről, a munkahelyi alapellátásról.

1988. nov. 18. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának Oktatási Igazgatóságával Salgótarjánban, az OI klubtermében emlékülést rendezett a KMP megalakulásának 70. évfordulója tiszteletére. Ez volt a szakbizottság 13. ülése.

1988. nov. 23. A MAB-székházban rendezte meg a Szenzor Szervezési Vállalat miskolci irodája és az NME Közgazdaságtudományi Intézete a "Tőzsde - a tőke befektetési lehetőségei" tárgyú konferenciát.

1988. nov. 25. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottsága megtartotta 5. ülését az NME-n.

1988. nov. 25. A MAB Vegyészeti Szakbizottsága és a Gépészeti Szakbizottságának Építő- és építőanyagipari Munkabizottsága emlékülést rendezett a MAB-székházban a száz éve Miskolcon született Korach Mór /1888-1975/ akadémikus tiszteletére.

1988. nov. 28. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Polgári eljárásjogi Munkabizottsága a MAB-székházban megrendezte Prof. N. Picardi /Róma/ "Az állam felelőssége a téves bírói döntésért" című előadását.

1988. dec. 1. A MAB Vegyészeti Szakbizottságának Vegyipari biztonságtechnikai Munkabizottsága megtartotta 11. ülését az NME-n.

1988. dec. 1. A MAB-székházban rendezte meg a TIT Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete elnökségi ülését.

1988. dec. 5. A MAB-székházban a Miskolci Értelmiségi Egyesület megrendezte Czine Mihály előadását a határainkon túli magyar irodalomról.

1988. dec. 6. A MAB Állam- és jogtudományi Szakbizottságának Allamtudományi Munkabizottsága a MAB-székházban megtartotta 7. ülését.

1988. dec. 7. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottsága az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának Oktatási Igazgatóságával és az NME Marxizmus-leninizmus Intézetével a MAB-székházban felolvasó ülést rendezett az 1918-19-es forradalmak és a KMP megalakulásának 70. évfordulója tiszteletére. Ez volt a szakbizottság 14. ülése.

1988. dec. 8. A MAB-székházban rendezte meg a TIT Miskolc városi Szervezete és a Miskolci Családterápiás Műhely G. Ammon /Nyugat-Berlin/, a Dinamikus Pszichiátriai Világszövetség elnöke előadását, amelyről az "Észak-Magyarország" előző napi száma előzetes hírt közölt, majd a dec. 19-i számban "Igy gyógyít Ammon professzor" címen részletes elemzést adott az eseményről. Visszatért az előadásra a miskolci "Déli Hírlap" dec. 27-i száma is.

1988. dec. 10. A VEAB szokásos évváró ülésén a MAB képviseltette magát.

1988. dec. 12. Budapesten megvolt a MAB-székházba tervezett Madách Imre mellszobor gipsz-mintájának, Kiss Nagy András szobrászművész alkotásának zsűrizése, amelyen a MAB-ot Cifka Anna tervezőmérnök képviselte.

1988. dec. 12. A MAB-klubtanácsa 43. rendezvényén a miskolci Hassler-kórus szerepelt karácsonyi énekekkel, Sándor Zoltán vezényletével.

1988. dec. 13. Ülést tartott a MAB szűkebb vezetősége, amelyen - a felkért szakbizottsági bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1988. évi pályaműveiről /1. a Közl. más helyén a részletes beszámolót/. A Nógrád megyében dolgozó jutalmazottokról a "Nógrád" dec. 30-i száma, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyebeli jutalmazottokról az "Észak-Magyarország" 1989. jan. 3-i száma.

1988. dec. 13. A MAB Egészségügyi Szakbizottsága megtartotta 11. ülését a MAB-székházban. Ugyanazonnap tudományos ülést rendezett a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórházban.

1988. dec. 13. A MAB Gépészeti Szakbizottsága megtartotta 23. ülését az NME-n.

1988. dec. 13. A MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának Nevelési Munkabizottsága és a MÜSZ Nógrád megyei elnöksége az MSZMP Salgótarján városi Bizottsága székházának tanácstermében megrendezte Trencsényi László /OPI/ előadását "Új kihívások a gyermekmozgalomban" címen.

1988. dec. 13. A "Népszavá"-ban "Miskolci megbecsülés?" címen hosszabb cikk jelent meg az Északmagyarországi Álla-

mi Építőipari Vállalatról /ÉÁÉV/. A cikk megemlítette, hogy a vállalat egyetemi végzettségű dolgozói között akadnak, akik részt vállaltak a MAB munkájából is.

1988. dec. 14. A MAB Bányászati Szakbizottságának Külszini szénbányászati Munkabizottsága megtartotta 7. ülését a MAB-székházban.

1988. dec. 15-16. A MAB-székházban az MGE és az NME Geofizikai Tanszéke a 70 éves Csókás János professzor tiszteletére tudományos ülést rendezett.

1988. dec. 16. A MTESZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete új miskolci Tudomány és Technika Házának avatásán - amelyen a MTESZ Országos Elnöksége emlékezett meg fennállása 40. évére - a MAB képviseltette magát.

1988. dec. 19. A MAB Kohászati Szakbizottsága megtartotta 14. ülését a BÉM-ben.

1988. dec. 20. A MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottságának Vállalatfejlesztési Munkabizottsága megtartotta 25. ülését a MAB-székházban.

1988. dec. 30. A MAB-székházban alakult meg a Borsodi Vaskohászati Tröszt /az LKM, ÓKÜ és BÉM részvételével/. Az ünnepélyes eseményt Vörös Árpád ipari miniszterhelyettes vezette le. Először Berecz Frigyes ipari miniszter mondott beszédet, amelynek végén átnyújtotta Tóth Lajosnak, a BÉM igazgatójának a BVT vezetői megbízó levelét. Ezt követően felszólalt Dudla József, az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának első titkára, Paszternák László, a Vasas Szakszervezet főtitkára, továbbá Tóth Lajos, Tolnai Lajos, az LKM új vezérigazgatója és Lotz Ernő, az ÓKÜ vezérigazgatója. Az ünnepélyen a MAB tudományos titkára volt jelen. Az eseményről beszámoltak az országos napilapok, továbbá az "Észak-Magyarország" másnapi számai.

III.

ELŐADÁSOK 1988. OKT. 20-ÁN A GATE KOMPOLTI KUTATÓ INTÉZET-
TE FENNÁLLÁSA 70 ÉVES JUBILEUMÁRA RENDEZETT TUDOMÁNYOS
ÜLÉSEN

Kompolt szerepe a hazai növénynevelésben*

Bálint Andor

a mezőgazdasági tud. doktora, egyetemi tanár

/ATE Gödöllő/

1947. februárjában az FM Magyaróvárra hívta össze az ország növénynevelőit, hogy áttekintsék az egyes fajták sorsát, mi maradt meg és mi legyen az egyes nevelő telepek feladata. Nekünk - az akkori felsőbb növénynevelő tanfolyam hallgatóinak - módunkban volt végighallgatni az egyhetes tanácskozást, és megismerkedhettünk a sajnos már elhunyt nagy nevelőinkkel, köztük Fleischmann Rudolfal is.

A megbecsülés még inkább fokozódott, amikor a Villax Ödön "Részletes növénynevelés" című kötetében megismerkedtünk a kukoricanemesítésről írt fejezetével.

I.

A mai Intézet jogelődje a Kompolti Növénynevelő Telep 1918-ban alakult meg. A Székács Elemér által irányított Vetőmagnemesítő Rt. szervezte meg a telepet, és vezetőjül az ismert nevelőt, Fleischmann Rudolfot hívta meg.

Fleischmann Rudolf Nyugat-Csehországban, 1879-ben Égerben /ma Cheb/ született. A középiskola 4 osztályának elvégzése után kertész- és szőlészdiplomát szerzett. Két évi mint szőlész dolgozott, de érdeklődése a mezőgazdaság felé vonzotta. 2 évig uradalmi segédtsízt Kutjevóban, majd intéző Rumában. Itt kezd el kukoricanemesítéssel foglalkozni. Innen küldik 1 évre a Loosdorfi Nevelő telepre tanulmányútra, ahol megismerkedik a tudományos nevelés alapjaival. Sikeres kukoricanemesítő munkája alapján kerül Kompoltra.

*Elhangzott a GATE Kompolti Kutató Intézetének jubileumi ülésén 1988. okt. 20-án Kompolton

33 évig dolgozott Kompolton. Összesen 11 államilag elismert fajtát nemesített, melyek közül pl. az F-lófogú kukoricát Jugoszláviában is termesztették. Előállította továbbá az F-rozsot, amely 44 éven át 1968-ig, és az F-zabot, amely minden idők leghosszabb élettartamú fajtája volt: 51 évig /1971-ig/ volt a köztermesztésben. Létrehozta a kitűnő minőségű F-lent és F-kendert. Takarmánynövények közül az F-perzsa baltacimot, az F-simabükkönyt, az F-taréjos búzafüvet és végül az F-gyöngybabot. 250 tudományos dolgozatot irt. Jelentős részüket német nyelvű szaklapokban jelentette meg.

Bámulatos felkészültségéről, eredményeiről Bócsa Iván /1958/ monográfiájában kapunk kiváló áttekintést. Ebben Fleischmann Rudolf a nemesítő, a vetőmagtermesztés, az ipari technológiák, az élettan, az agrometeorológia kiváló művelőjeként jelenik meg előttünk. Akácnemesítő munkássága példamutató az erdészek számára is. Sokoldalú tevékenységeinek bemutatására nincs idő, ezért - amiben a legnagyobb volt - a kukoricánemesítésben végzett munkásságát mutatom be.

1908-ban tömegszelekcióval állított elő a Prairie Királynője fajtából kiinduló anyagot. Loosdorfból visszatérve ezt az anyagot törzsekre bontotta, és a törzsekből a legtöbb szemtermést adó csöveket emelte ki, az alak egyöntetűséget szem előtt tartva. Az utódbírálat során a törzsön belül az egyes egyedek magterméséből kiszámított átlagos magtermést viszonyította az eredeti anyató terméséhez. Így rövid időn belül a Praire Királynője eredetileg kevert anyagból egyöntetű, habitusa, szemsorszámra kiegyenlített anyagot kapott. Ezt segítette az általa szerkesztett és 1910-ben egy berlini mezőgazdasági szaklapban Maiskolben schablone című közölt csömérő leírása.

Ezzel a módszerrel született meg a 112-es törzsből származó Rumai lófogú kukorica, amivel 1912-ben már az egész Pejacsrics-féle uradalmat ellátta, és amely az 1913-ban beállított fajtakisérletekben a vidék összes fajtáit felülmúlta. Kukoricája 1914-ben a budapesti országos kukorica

kiállításon aranyérmet nyert, és ezzel megnyílt az út a szélesebbkörű elterjedés felé.

1913-ban beállított kísérletek során Fleischmann Rudolf érdekes megfigyelést tett. A tömegkiválogatással tovább vitt anyag alig maradt el az egyedkiválogatott fajtából, nem volt annyira kiegyenlített. Ez a családtenyésztéses módszer fejlesztésére ösztönözte. A lehetőséget Williams /1905/ félmagmennyes /Ohio/ módszere adta meg. Hogy ez a módszer Közép-Európában mennyire új volt, azt mutatja, hogy Grábner 1923-ban megjelent könyvében még nem említi meg.

A módszer bevezetésével egyidejűleg több korrelációs vizsgálatot végzett. Megállapította, hogy az anyatövek részletes leírására nincs szükség, a hangsúly az utódok teljesítményvizsgálatain van. Ezekkel a vizsgálatokkal a családfán alapuló szelekciót Fleischmann vezette be először Magyarországon a növénynemesítésben.

Részletesen foglalkozik az egyes terméselemek szelekcióban játszott szerepével. Elveti a lófogúaknál a kétsövűségekre való törekvést, csak egyes keményszemű fajtáknál tartja indokoltnak. Ugyanakkor fontosnak tartotta a meddő töveket tartalmazó törzsek kiszelektálását, mivel e tulajdonságot pontosan öröklődőnek találta.

Érdekelte az egyes törzsek virágzására végzett vizsgálati. Ennek nagy hasznát vette akkor, amikor Kompoltra került és a Rumai lófogún belül a legkorábban elszáradt bibéjű csöveket tartotta meg, hogy fajtáját korábbivá tegye.

1923-ban elérte, hogy törzsanyaga augusztus 7-ig 85-96 %-ban termékenyült, míg a kiinduló állomány 1916-ban Rumai csak 64-67 % virágzott el.

Az USA-ban a 20-as években nyilvánvalóvá vált, hogy az egyedkiválogatástól már nagyobb eredmények nem várhatók, ezért a 30-as években megkezdtek a beltenyésztéses hibridek bevezetését a gyakorlatban. Fleischmann amerikai minták alapján meggyőződött a módszer hasznáról, de először mégis az Enchlaena maxicana-val való keresztezéssel próbálkozott. A ka-

pott megfelelő kombinációkat nagyfokú üszökfogékonyságuk miatt nem lehetett fenntartani. /Hasonlóak voltak saját tapasztalataink is, de visszakeresztezéssel sikerült az álmományt megjavítani./

Az öntermékenyítéseket az 1920-as évek végén kezdte meg, amikor Magyarországon úgyszólván senki sem hallott még erről a módszerről. Néhány éven belül számos beltenyészített törzset állított elő, és azokat nagy részletességgel írta le, élet- és alaktani vonatkozásban. Sikerült neki - többek között - olyan beltenyészített vonalakat előállítani, amelyek teljesen üszögrezisztensek voltak. A beltenyészítés mint az alapanyag genetikai megismerésének módszere, már csak azért is igen érdekelte, mert segítségével alkatelemeire bonthatta "F" kukoricafajtáját.

Noha ezt a munkáját nem fejezhette be, és így erről írásos feljegyzések nem maradtak fenn, erre vonatkozólag mégis tudjuk, hogy több hazai és külföldi fajta beltenyészített vonalaival már számos reményt keltő egyszeres keresztezései /single cross/ voltak, melyek a kiindulási anyagot 10-26 %-kal múlták felül /Bócsa, 1958/.

A beltenyészített törzsek vetőmagelőállítását azonban az üzemek nem vállalták, így az egyszerűbb fajtaheterózis kukorica előállításával próbálkozott.

1933-ban kezdte kísérleteit. 12 kombinációt állított elő. Az apafajta mindenütt az F korai /1923-ban törzskönyvezték/ volt.

A törés és a morzsolás után meglepő eredmények születtek. A 12 hibridkombináció közül 9 szemtermésben mindkét szülőjét felülmúlta, köztük az X-es jelet viselő "F" X Mindszentsztai fehér hibrid 31 %-kal bizonyult bővebben termőnek a jobbik szülőnél. /A terméseredmények a növényenkénti átlagos szemtermésben vannak kifejezve./

A Mezőhegyesi ménesbirtokon a hibrid 600 kat. holdon 40 q csőtermést adott az "F" lófogú 35 q-s termésével szemben.

A hibridek silónak is jobbnak bizonyultak, mint a fajták. Sajnos a piaci viszonyok alkalmazását nem tették lehetővé.

Több mint tíz évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy ezek az akadályok eltűnjenek a heteróziskukorica útjából. 1948-ban Magyaróváron Berzsenyi egzakt kísérletei végérvényesen igazolták Fleischmann korábbi eredményeit. Kísérletei alapján 1953-ban Óvári 4. sz. hibrid néven elismerték az F₁ Mindszentpusztai fehér gömb hibridet, és Óvári 5-ös számú hibrid néven az "F" korai sárga lófogú x Aranyözön hibridet.

Az "F" lófogá kukoricát 1925-ben már 60 ezer kat. holdon termelték. Fleischmann Rudolf sok üzemben vizsgálta fajtáját, és ezek a próbák mindenütt fejtái fölényét mutatták. Emellett beltartalmi összetételük is jobb volt a forgalomban lévő fajtáknál. A Közönséges magyar lófogú 10,6 % fehérje tartalmával szemben legjobb törzse 13,4 % fehérjét tartalmazott, és volt olyan törzse, amelynek olajtartalma is nagyobb volt a kontrollnál.

Az F-kukoricák több országban elterjedtek. A múlt héten láttam, hogy az Ujvidéki Egyetem Kukoricanevelő Állomásán alapanyagként még most is használják. Igazi sikerüket 1948 és 1956 között érték el, amikor vetésterületük 8-900 ezer hektár volt. Ez 40-50 %-os területi aránynak felel meg.

Ugyanezen időszakban az F 481 búzafajtáját 600-700 ezer kat. holdon termesztették. A területi arány 30-40 %.

Fleischmann Rudolf az utolsó magyar növénynevelő, aki polihisztorként, diplomás munkatársak nélkül dolgozott. Ez a helyzet csak a háború után változott meg. Fleischmann 1958-ban bekövetkezett halála után tanítványai, munkatársai őrizték és fejlesztették tovább az Intézet hagyományait, és érték el nemzetközileg is elismert eredményeket. A következőkben erről adok áttekintést.

II.

A felszabadulás után több szervezeti változás történt, míg a mai profil kialakult. Ezekkel nem kívánok foglalkozni, csak az egyes növényfajokkal elért eredményekre térek ki.

A bázakutatás 1962-ig folyt intenzíven. Egy új fajta született, a K 169-s, amely azonban nagyobb területen nem tudott elterjedni. Értékesnek tartom a hibridbázakutatásokat, amelyek a nagy terméstartományokat mutatták ki, annak ellenére, hogy a vetőmag előállítását a kipróbált ollós kasztrálási módszerrel nem tudták megoldani.

Azóta az Intézet két francia fajta termesztésbe vételét oldotta meg, s Desprez cég Rivoli /1977/ és FD-5-ös /1985/ őszi búzáját.

Az Intézet nemesítvényei közül - nem gyakorlati jelentősége, hanem az alkalmazott genetikai megoldások ötletessége miatt - a kendernemesítés számomra a kedveltebb.

A Kompolti kender rostszaázalékát 20-22 %-ról 30 %-ra növelték, anélkül, hogy ezt a változtatást elismerték volna.

A kórótermés növelésére a B7-es hibridkenderet állították elő. A vetőmagtermesztés az anyasorokban a him egyedek eltávolításával csak nehézkesen volt megoldható. A himsterilitás alkalmazásának példájára a kenderre speciális genetikai megoldást kellett keresni. Elő kellett állítani egy gyakorlatilag 100 %-ból álló nőkenderet, amelyet anyafajta-ként lehet felhasználni az F_1 hibrid előállításához. Ezért előállították az uniszexuális Kinai kenderet egylaki x kétlaki kinai viszonylatban, amelynek F_1 -e gyakorlatilag tiszta nőkenderből áll. A hibrid végső képlete egy háromkeresztezés, amelyben az uniszexuális Kinai F_1 az anyafajta és a Kompolti kender az apafajta. Ezt a hibridet 1983-ban Kompolti TC hibridkender néven elismerték államilag. Azóta már nagy arányokban termesztik. Egyben ez a hibridkender sokkal jobb rostminőséggel is kitűnik, amely a rostiparnak az utóbbi években egyre sürgetőbb követelménye volt. A hibrid egyébként 8-10 %-kal ad nagyobb kórótermést, változatlan rosttermés mellett jobb rostminőséggel /Bócsa, 1974/.

Magtermelés növelése. Jóval ezt megelőzően az 1960-as évek végén irták le először Kompolton az uniszexualitás elvét, és dolgozták ki a Fibrimon egylaki x Kompolti kétlaki kereszte-

zéséből az első uniszexuális kendert. Ezt a kenderhibridet nem rostra, hanem egyszeres keresztezéssel az F_1 -et magtermésre használták fel, mivel azokban az években krónikussá vált a kendermag hiány és ez a hibrid ezt a hiányt kiküszöbölte. Ez az uniszexuális hibrid ui. magtermésben 40-60 %kal múlta felül a kétlaki fajtákat azserint, hogy milyen volt az előállítás minősége. Ennek F_2 -jét használták fel rostkenderként, ahol nagyrészt helyreállt már a kétlakiság. Az uniszexualitást először Kompolton használták ki a gyakorlatban a Correns-féle Bryonia klasszikus ivari meghatározási keresztezések analógiájára, ill. Hoffmann és Sengbusch ivari öröklődési kísérletek során végzett keresztezéseket alapul véve.

Legújabban a kábítószer elleni küzdelem világméretűvé válása nyomán hazánkban is felmerült a kender pszichotrop anyagának, a tetre-hidrocannabinol /THC/ mentes, vagy szegény kender előállításának szükségessége. Sürgős ez annyival is inkább, minthogy az újonnan köztermesztésbe vett Kompolti TC hibrid jelentős mennyiségű THC-t tartalmaz, és így különösen a magtermesztése jelentős veszélyforrást rejt magában. A SOTE Gyógynövény és Drogismereti Intézetével elnyertek egy OTKA pályázatot, melynek keretében megkezdődött e munka genetikai alapjainak lerakása. Ugyanakkor megkezdték a gázkromatográfiás meghatározás kiiktatására egy gyors THC meghatározási módszer kidolgozását.

Az egyetlen növény, amelynek a nemesítésében Fleischmannak sem sikerült eredményeket elérni, az a Lucerna. Ennél a növénynél az egyedkiválogatás nem vezet eredményre. Emlékszem, 1947-ben Magyaróvárott volt egy nagy lucerna kísérlet, amelyben a tájfajta kereskedelmi vetőmag adta a legnagyobb termést.

Ebben a helyzetben új nemesítési stratégiát kellett kidolgozni, hogy ezt a stabil tetraploid növényfajt, amely változatos összetételű populációinak köszönheti produktivitását és alkalmazkodóképességét, genetikai összetétel tekintetében megmozdítsák.

Nem feltétlen az össztermést, de a termésbiztonságot növelő tényező a rezisztencia fokozása. A hervadási komplexus és kaszálások száma között keresték a kapcsolatot. Megállapították, hogy a különböző lucernafajták állományában a fertőző hervadás epidémiáját a kaszálások száma eltérő mértékben befolyásolta. Egyes gyorsfejlődésű fajták /KM-Hybridalfa, Szarvasi-2/ hervadási indexe 28 napos kaszálási ritmus mellett 52,3 % volt, míg a Flamand típusú fajták hervadási indexe 42 napos kaszálási ritmus mellett volt 56,5 %, tehát közel azonos. Valamennyi lucernafajtában a kaszálások számának növelésével az epidémia fokozódott. Az állományban gyakori kaszálással volt a legerősebb. Ez a tény utalt a kórokozó gyengültségi parazita voltára is.

Az egyes fajtáknál tapasztalt kaszálások utáni gyors sarjadzóképeség csökkentette a növények diszpozícióját a fertőző hervadással szemben /pl. KM-Hybridalfa/.

Ezek az eredmények bizonyították, hogy a kaszálások optimális idejének és számának meghatározásával a fertőző hervadás mértéke csökkenthető, a fajták perzisztenciája /hasznosítási ideje/ növelhető, többlettermés érhető el munka és energiaköltség megtakarítás mellett.

Legellenállók voltak a KM-Hybridalfa és a Szarvasi-2 fajták. A Fusarium-rezisztens alapanyag, ill. -fajta előállításához csira fertőzéseket laboratóriumban, magonc fertőzéseket, I₁ vonalak előállítását, keresztezéseket üvegházban végeztek.

A komplex rezisztenciával rendelkező alapanyag előállításához Verticillium rezisztens alapanyagot használtak, melyet NDK kooperáció keretén belül Plaussigból kaptak.

A rendszeresen végzett szelekció segítségével előállított Furez-törzsek és elismert fajták termőképességét teljesítménykísérletekben értékelték.

FUREZ 83/1 komplex rezisztenciával rendelkező 6 törzs szintetizálásával állították elő.

FUREZ 83/2 üvegházi tesztelés, szántóföldi rezisztencia és zöldtermőképesség alapján szelektált törzsekből előállított szintetikus törzskeverék.

FUREZ 83/5 perzisztenciára zöld és magtermőképességre szelektált 8 törzs szintetizálásából előállított törzskeverék.

1987-ben egy új fajtajelöltet jelentettek be.

A kompolti lucernanemesítés jó alkalmat adott a nemzetközi kooperációra, így 1973-ban a Vertibenda, 1978-ban pedig a Verko fajtat ismerték el NDK nemesítőkkal történt kooperáció nyomán. A Verko fajta egyik legelterjedtebb hazai fajtánk, amely Verticillium rezisztenciája mellett a legnagyobb magtermést adja az összes hazai fajták között.

Tulajdonképpen a rezisztenciavizsgálatok mellékterméke volt a gyakori vágást tűrő lucernafajta előállítása. A tenyészidőszak alatt hétszeri kaszálással provokálták a növényeket. A provokáció a növények jelentős kipusztulását eredményezte, azonban a 4. rekurrens szelekciós ciklus eredményei azt bizonyítják, hogy szelekcióval a növények gyakori kaszálással szembeni toleranciája jelentősen növelhető.

Fontos feladatként foglalkoznak a magtermőképesség növelésével. Szántóföldi körülmények között a felálló habitusú, megdőlésre nem hajlamos, sok sarjhajtást fejlesztő, nagy virágszámmal és nagy hüvelyenkénti magszámmal rendelkező egyedeket vontak be a szelekcióba, és ezek utódait tesztelték 3 cikluson keresztül. Egy új házi fajtajelöltet állítottak elő ebből a tenyészanyagból Erecta néven, amely a világgyűjteményben a legjobb állóképességgel rendelkezik.

A harmadik ciklusban szárszilárd, jó magtermést mutató törzsek zöld- és magtermését teljesítménykísérletekben vizsgálták. Az eredmények igazolják, hogy a maghozam növelése nem vonja maga után feltétlenül a zöldtermés csökkenését.

Jelentős munka fekszik az Intézet hibrid lucerna nemesítésben. A nehéz feladat megoldása ugyan 1981-ben állami elismerést kapott a KM-Hybridalfa, mely az országos kísér-

letekben 10 %-kal termett többet az 1976-80-as években, mint a csoport-standard Tápiószelei-1 fajta. Saját kísérletben 1981-85-ben a hazai szintetikus fajták termőképességével összehasonlítva megállapítottuk, hogy a hibrid jó perzisztenciájú, az 5. évben 13-40 %-kal volt termőképesebb a magyar és 44 %-kal az Europe fajtánál. Életteljesítményben 6-23 %-kal termett többet a kísérlet többi fajtájánál.

A hibrid előállítására üzemi technológiát dolgoztak ki /elkülönített vetés, betakarítás, stb./. A hibridből mintegy 15 to vetőmag kerülhetett forgalomba, majd az 1 éves üzemi hasznosítás idején a KM-Hybridalfa törlésére került sor. A kutatók véleménye szerint a himsterilek a fajtaelőállításban olyan potenciát jelentenek, melyek kihasználása az idegentermékenyülő tetraploid lucerna esetében még nem történt meg. A szelekciós bázis növelésére létrehozott BC-vonalakból beltenyésztett, környezetstabil sms-transzlokációs genotípusokat emeltek ki, melyek új ciklus anyai genotípusait jelentik. A fenntartó-keresési munkák 1985/86 telén megkezdődtek. Több locusban kedvező iránydominanciát biztosító szülők létrehozására új módszereket is kipróbáltak, 1985-ben tetraploid x diploid keresztezési programot indítottak homogén populációk létrehozására. Igen jelentős fejlődést hozhat a tervezett KGST-szintű, takarmánynövények hibridizációs kérdéseivel foglalkozó, témacsoport létrejötte. A hibák kijavítása megkezdődött és reménykedhetünk a gyakorlati sikerekben is.

A beltartalom javítását is programjaikba vették. A zöld levél fehérjetartalmának növelése ugyan nem sikerült, de egy eredeti elgondolás alapján végzett szaponin mentesítés a lucernafehérje felhasználásának új lehetőségeit tárta fel. Nem akarok ismétlésbe bocsátkozni, ezért a téma ismertetését rábízom a szerzőre, aki ezt nálam jobban meg fogja oldani.

A vöröshere fajtájukat Hungaro-tetra néven 1985-ben ismerték el. Nagyobb arányú elszaporítása most van folyamatban. Módszert dolgoztak ki tömegszelekciós eljárásra télállóság és perzisztencia növelés érdekében a Mátraszentlászlói Fagykísérleti Állomáson. Ezzel sikerült a tenyészanyag perzisz-

tenciáját mintegy 30 %-kal növelni. A Növényvédelmi Kutató Intézettel karöltve virusfertőzési módszert dolgoztak ki BYMV ellenállóságra. Ugyanakkor lucernamozaik virussal szemben is fokozták a tenyészanyag ellenállóságát. Vizsgálják továbbá a heterózis hatás kihasználásának lehetőségeit.

Az őszi árpa nemesítésben az Intézetnek nem voltak nagy hagyományai. Hatvanból ugyan sörárpa tenyészanyag átkerült Kompoltra, de az őszi árpához teljesen más alapanyagra volt szükség. Ujabban az Intézetet megbízták a tavaszi sörárpa nemesítésével is.

Területi elhelyezésének vizsgálata azt mutatta, hogy jobb talajokon a kukorica, gyengébbeken a sörárpa arány növelése a célszerűbb. 7 tonnáig a búzához hasonló termést ad. Nagy dunántúli gazdaságok nagy területeken értek el a Kompolti korai-val 6,5 t/ha-os termést.

A Kompolti korait 1973, a Kompolti 4-est 1983-ban ismerték el. Ezek 1979-ben az országban fémzárolt őszi árpa vetőmeg 25 %-át, 1984-ben 81 %-át, az elmúlt évben 45 %-át képviselték.

A Kompolti 4 előnye a Kompolti koraihoz viszonyítva a némileg rövidebb szalma, a jobb szárszilárdság, a jó lisztharmaterezisztencia, valamint a porüszög /Ustillago nuda/ tolerancia. Az igényből kiindulva, már 1982 évben beindították a vetőmagszaporítást, és 1983-ban 41 tonna elit vetőmagot értékesítettünk ebből a fajtából. Az utóbbi két évben az elit igény csökkent a gazdaságok részéről. Folyamatosan próbálkoznak kiváló tulajdonságú francia őszi árpák honosításával is, de az ökológiai különbségek miatt e törekvéseik még nem vezettek eredményre.

Az Intézet foglalkozik több növényfaj kultúrábavételével. Több nálunk nem ismert fűfaj honosításán dolgoznak. Gyakorlati eredményt hozott a tarka koronafürt honosítása.

A tarka koronafürt egy robusztus, lucernánál évelőbb, a savanyúbb pH viszonyokat jól tűrő, szárazságtűrő és eróziógátló takarmánynövény. Eddigi legnagyobb termése 9 t/ha szé-

naérték volt. Azonos talajviszonyok között ugyanolyan terméshez egyharmaddal kevesebb tápanyagot kíván, mint a lucerna. E nagy termését két növedékben adja. Kiváló^{an} legeltethető, mert a tiprást-rágást jól bírja. Emészthetősége és fehérjetartalma jobb, nyersrost tartalma kisebb a lucernáétól.

Bevezetésével párhuzamosan kidolgozták a nagyüzemi termesztés technológiáját.

Minthogy kezdeti fejlődése és kaszálások utáni sarjadása lassú és vontatott, ezért nemesítése elsősorban ezen két tulajdonság javítására irányul. Betegségei és állati kártevői nincsenek. Magtermesztése biztonságos, bár nem ad kiugró eredményeket /340-310 kg/. Jelenlegi vetésterülete mintegy 1000 ha.

Az Intézetben értékes termésbecslési kutatások folynak. A Kompolti termésbecslési módszerrel, a fajtaspecifikus termésbecslési táblázatok felhasználásával az üzem várható termése 93-98 %-os pontossággal meghatározható.

Az elvégzett elméleti-módszertani kutatási eredmények, a kompolti fajták elterjedése nagy területen hazánkban és részben külföldön azt mutatják, hogy az intézet munkatársai - Fleischmann halála után - a nagy hagyományokhoz méltó munkával járultak hozzá mezőgazdaságunk fejlődéséhez.

Kompolt szerepe a hazai növénytermesztési
kutatásokban^{*x}

Debreczeni Béla
a mezőgazd. tud. doktora, egyetemi tanár
/ATE Keszthely/

Krisztián József
osztályvezető
/Kompolt/

Az Intézet történetéből ismeretessé vált, hogy amíg a növénynevelés múltja 70 éves, addig a növénytermesztésé alig több mint 30. Bizunk abban, hogy az Intézet növénytermesztési-agrotechnikai kutatásainak, eredményeinek bemutatásából kitűnik majd, hogy az e területeken dolgozók méltó partnereivé váltak - és ma is azok - a növénynevelőknek, az intézeti nevelés jeles eredményeinek, melyeket Bálint Andor professzor ismerttetett. 1956-ban alakult meg az Intézet Növénytermesztési Osztálya, de kutatási tevékenysége 1962 óta bontakozott ki nagyobb arányokban. Főbb kutatási témakörök: amelyekről az alábbiakban részletesebben szólnunk:

- trágyázási kutatások - Kompolton csernozjom barna erdőtalajon, és Putnokon agyagbemosódásos barna erdőtalajon;
- talajvédelmi kutatások - az Északi Dombvidéken mintegy 400 ezer ha erózióknak kitett terület van, fontos feladat ezért a talajvédő és termékenységét növelő gazdaságos eljárások kidolgozása;
- talajművelési kutatások - különös tekintettel a lejtős területekre;
- rekultivációs kutatások - külszíni szénfejtések meddőhányóinak újrahasznosítása.

Röviden érinteni fogjuk a fentiekkel összefüggően az Intézet termelésfejlesztési-ökonómiai kutatásainak ered-

^{*x}Elhangzott a GATE Kompolti Kutató Intézetének jubileumi ülésén 1988. okt. 20-án Kompolton

ményeit is.

Trágyázási kutatások

E kutatási témakör bemutatása nem választható el az általunk is jól ismert és becsült Pekáry Károly nevéől és munkásságától, akinek elévülhetetlen érdemei voltak a hazai és különösen e táj tápanyaggazdálkodási kutatásainak megszervezésében és eredményeinek ismertetésében. Pekáry Károly az 1950-es évek politikai túlkapásainak áldozataként került Budapestről Kompoltra. Az emberi sors kiszámíthatatlan ellentmondása, hogy személyes tragédiája végülis itt szakmai kibontakozására nyújtott lehetőséget. A növénytermesztés és az agrokémia vezető szaktekintélyeinek - Láng Géza, Bocz Ernő, Antal József, Sarkadi János - volt egyenrangú szakmai partnere.

Pekáry elsőként közölt tudományosan megalapozott adatokat a Mátra-Bükkaljai csernozjom talajok termékenységéről. Egzakt kísérleti eredményei alapján adott javaslatokat a tájon termesztett főbb szántóföldi növények műtrágyázására. Az elmélyült kutatómunka mellett számos gazdaságban szaktanácsadási tevékenységre is vállalkozott, hogy a gyakorlatban is vizsgálta kutatási eredményeit.

Kompolt méltán lehet büszke munkásságára, az általa teremtett tudományos iskolára, nem kevésbé arra, hogy az általa indított tartamkísérleteket több, mint két évtized múltával is olyan szakmai szinten művelik, ahogy azt Ő végezte. Nem kisebb érdemének tekintjük, hogy közvetlen munkatársai jelenleg is hazai tápanyaggazdálkodási kutatásunk megbecsült művelői. A tőle tanult szakmai igényességből jöttányit sem engedve végzik munkájukat. A kompolti és a putnoki kísérleti telepek az ott folyó kutatómunka példa értékű, amelyet az is bizonyít, hogy keszthelyi ATE által koordinált egységes országos műtrágyázási /OTK/ kísérleteknek mindkét telepük azok kezdetétől /1967/ kifogástalanul vezetett bázishelyei.

Az általa létesített kísérleti telepen az immár több mint két évtizedes tartamkísérletek szakmai értékét nem le-

het túlbecsülni. A változatlan rendszerben ma is folyó kísérletek olyan alapvető ismereteket szolgáltatnak, mint az istállótrágyázás, a szalma és kukoricaszár bedolgozás hatása a termésre, a talaj szervesanyagtartalmának, aciditásviszonyainak, végső soron termékenységének változására. A tartós műtrágyázás vizsgálata, a nitrogén, a foszfor, a kálium együttes hatásának tudományosan megalapozott értékelésére nyújt lehetőséget. E kísérletek eredményeinek alapos számbavétele tette lehetővé annak az új trágyázási rendszernek a kidolgozását, melynek alapján a kálium műtrágya periodikus használatát javasolják kompolti kollégáink.

E helyt is emlékeznünk kell Mórász Sándor nyugalmazott tudományos főmunkatárs tevékenységére. Termékeny nemesítői munkássága mellett a trágyázási kutatások kezdetétől csaknem egy évtizeden keresztül részt vett a Kompolton folyó növénytermesztési kutatásokban. Elhivatott szakmaszeretete embersége segítette a tápanyaggazdálkodási kutatások elkezdését is.

Talajvédelmi kutatások

A termesztés-technikai vizsgálatok fordulópontja volt a talajvédelmi kutatások megszervezése Kompolton. Az e célra szervezett kísérleti telepeken, Albertmajorban a Bükk-hegység délnyugati nyúlványán, Putnokon a hegység északi oldalán 1962-ben kezdték a kutatómunkát. A talajvédelmi kutatások alapvetően új feladatot jelentettek. Az északi domb- és hegyvidék táj adottságainak, gazdaságfejlesztési igényeinek és lehetőségeinek megfelelően a talajvédelem biológiai, agrotechnikai módszereinek fejlesztését tervezték meg. Kutatásaik olyan alapvető szakterületét értékelhetjük, mint:

- A csökkent termékenységű erodált lejtős területek tápanyaggazdálkodásának fejlesztése.
- A káros talajsavanyúság hatásainak csökkentése.
- A lejtős területek talajművelési kultúrájának, növénytermesztési rendszerének fejlesztése.

- Az északi táj ökológiai, közgazdasági adottságainak megfelelő üzemi szerkezet kialakítása.

A lejtős terület tápanyaggazdálkodási kutatásait megalapozta a Kompolton már akkor eredményesen megszervezett trágyázási kutatómunka. Alapvető eltérés az volt, hogy a csökkent termékenységu erodált területek nemcsak ökológiai szempontból kedvezőtlenek, de hátrányos a gazdaságok közgazdasági helyzete is, ami miatt sajátos kutatási feladatok megoldása merült fel. A termelészövetkezetek megalakulását követő elképzelések, miszerint a kedvezőtlen termőhelyi adottságokból eredő hátrányok csökkennek a nagyüzemi gazdálkodás körülményei között, nem váltak valóra. A domb- és hegyvidéki tájak mezőgazdasági kultúrája ma is elmarad a kedvezőbb adottságú síkvidékitől. Az üzemek nagy hányada egyszerű újratermelésre sem képes. Az intézet által e témakörben folytatott kutatómunka bizonyította, hogy a talaj termékenysége a lejtős területek földhasználatának alapvető meghatározója. A különböző mértékben erodált területek termékenységének vizsgálata, értékelése pontosította a korábban jórészt nagyüzemi becsléseken vagy empiriákon alapuló ismereteinket.

A helytelen műtrágyahasználat fokozta a térségekben is a talajok elsavanyodását. Nem a kutatási eredmények hiánya akadályozza a savanyú talajok javításának, a meszezés módszereinek terjedését. Az utóbbi években adott kedvezmények csak mérsékelni tudják talajaink elsavanyodásának káros következményeit. A lágymészkeő őrlmények használata mellett, eredményes kutatásokat végzett az intézet a különböző kohósalak őrlmények felhasználására. A kohósalak felhasználása kézenfekvő lenne, hiszen a térségben olyan nagy kohóművek találhatóak, mint az LKM és az ÓKÜ.

Ismertek azok a kényszerítő közgazdasági körülmények, amelyek akadályozzák az ökológiai adottságoknak megfelelő növények termesztését. Az állattenyésztési ágazatok - elsősorban a szervasmarha tenyésztés - veszteségessé váltak az elmúlt évtizedben, ezért az üzemek egy része azokat meg-

szüntette. Következésképpen ezekben a gazdaságokban nincs szükség a jó talajvédő hatású sűrűvetésű évelő takarmány növények termesztésére. Alapvetően ez okozza gyepgazdálkodásunk nem is minősíthető állapotát. Számos kísérleti adattal bizonyították az intézet munkatársai, milyen módon változtathatók kultúrgyeppé újratelepítéssel, vagy újratelepítés nélkül az említett gyepterületek. Az évelő takarmánynövények kiválása mellett tovább rontotta a lejtős szántóföldek vetésszerkezetét a napraforgó térhódítása. A talajpusztulás összes káros következményei, a talajvesztés, műtrágya-, vegyszerleemosódás terheli e növény termesztését. Az intézet javaslatai a különböző növények - hüvelyesek, ipari növények - termesztésére nem tudtak jelentőségüknek megfelelő mértékben elterjedni. Részben agronómiai igényeiket nem elégítették ki a termesztők, rossz kultúrállapotú, elgyomosodott területeken termesztették, esetenként a rendezetlen értékesítési-felvásárlási körülmények miatt mondtak le termesztésükről. A nagyarányú kalászos-gabona termesztés csökkentése is indokolná termesztésüket. A gazdaságok időszakos gabona monokultúrára kényszerülnek, melynek káros hatásait - a harmadik évben 20-40 %-os termés-csökkenés - egzakt vizsgálatokkal bizonyították. Figyelemre méltó tapasztalat, hogy az őszi árpa jobban tűri a búza előveteményt, mint a búza, ezért is javasolták termesztését az északi táj lejtős területein.

Talajművelési kutatások

Országos talajművelési kutatások részeként foglalkozik az Intézet a lejtős területek művelésével, ahol különösen sok nehézséggel kell megküzdeni, hiszen eltűntek a korábban meglévő középnehéz traktorokhoz illeszthető művelőeszközök. A termelési rendszerek - néhány elszigetelt kezdeményezés-től eltekintve - sem szorgalmazták e területek talajművelési kultúrájának fejlesztését. Az Intézet e téren folytatott szerény fejlesztő kutatásai, melyek az erodált talaj vízbefogadó képességének javítását, az őszi vetésű növények hagyományostól eltérő talajjelőkészítési módjainak fejleszté-

sét szolgálták, a gyakorlatban is hasznosítható eredményeket adtak. Várhatóan a gazdasági kényszer is készletgazdálkodásunkat gépesítési gigantomániánk megszüntetésére, a jelenleginél racionálisabb talajművelési módok használatára, melyekre kompolti kollégáink, vizsgálataik alapján javaslatot tettek.

Rekultivációs kutatások

Speciális kutatómunkát kezdett az Intézet 1965-ben a külszíni szénfejtések meddőhányóinak rekultivációs kutatására. A szó legszorosabb értelmében úttörő volt Szabó Béla és munkatársainak kezdeményezése e vizsgálatok megkezdésére, hiszen azt megelőzően Magyarországon nem végeztek rekultivációs vizsgálatokat. Jelentőségére utal, hogy csak Mátra-Bükkalján megindult külszíni szénfejlesztésen mintegy 10 ezer ha mg. művelt területet vesznek igénybe.

A kutatómunka néhány év múltával már hasznosítható eredményeket szolgáltatott. A humuszletermelés nélkül épített meddőhányó alkalmasnak bizonyult szántóföldi növények termesztésére, szőlő- és gyümölcsös ültetvények telepítésére. A hasznosítás alapja a kielégítő tápanyagellátás, mivel a meddőhányó természetes termékenységével nem számolhatunk. A hasznosítás során olyan speciális lehetőségeket is tisztáztak, mint az aprómag, elsősorban a mézsigényes pillangós- virágú növények vetőmagtermesztése, kender vetőmag termesztés, vagy drognövények termesztése. E témakörhöz kapcsolódóan vizsgálták a kommunális szennyviziszap meddőhányón történő felhasználási lehetőségeit. A sikeres kutatómunkát a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter a gyakorlatban is hasznosítható eredményként díjazta.

A szervesanyagokban szegény meddőhányón különösen hasznos a nagy szervesanyag tömeg bemunkálása, melyet bizonyít az elért 6-7 tonna hektáronkénti őszi búza termés is.

Termelésfejlesztési-ökonómiai kutatások

Az 1960-as évek során a tájkutatási tevékenység folytatásaként fejlődött ki az Intézet üzemszervezési, termelésfejlesztési és ökonómiai kutatási tevékenysége. Üzemelemzéseik során összehasonlították a talajvédelmet folytató és talajvédelemmel nem foglalkozó hasonló adottságú gazdaságok adatait, kimutatták a hegyvidéki és síkvidéki gazdálkodás üzemi és ágazati szintű különbözőségeit, létrehozták a talajvédelmi beruházások ökonómiai hatékonysága vizsgálatának alapjait, a táblaszintű növénytermelési ágazat-elemzés lejtős területen alkalmazható módszereit.

A 70-es évek elején az északi táj területén gazdaságonként kidolgozták a racionális földhasznosítást elősegítő, lejtésviszonyoktól függő művelési ágváltozásokat, s kihatásukat a hegyvidéki gépesítés problémáira. Elemezték a térségünkben folyó üzemi talajvédelmi munkák és rendszerek gazdasági hatékonyságát. Modellezés segítségével kidolgozták a főbb művelési ágakra vonatkozóan a termelésfejlesztést megalapozó talajvédelmi meliorációk és beavatkozások költségigényét, meghatározták a megtérülés várható idejét, a beruházások gazdasági hatékonyságát. A különböző átlagos lejtésű területekre növénytermesztési technológiák sorozatokat dolgoztak ki, hogy reális képet kapjanak az ágazatok jövedelmezőségi problémáiról.

Megkezdték és évenként át folytatták a lejtős területű kísérletek eredményei ökonómiai értékelési módszereinek kidolgozását és továbbfejlesztését, ezáltal biztosítva a nagyüzemi termelésszervezés számára is nélkülözhetetlen információkat.

Az északi táj szempontjából fontosnak ítélt fehérjehordozó növények gyorsabb elterjesztése érdekében tájspecifikus technológiák kidolgozására és széleskörű ismertetésére került sor. Ugyanakkor az Intézet ökonómiai kutatói rakták le az iparszerű lucernatermesztés technológiájának alapjait is.

A mezőgazdasági rekultiváció ökonómiai problémáinak kutatása 20 éves multra tekint vissza az Intézetben. Vizsgálták a hányóépitési módozatok ökonómiai kihatásait, a növényi sorrendek hatását a gazdasági eredményekre, a műtrágyázás ökonómiai hatékonyságát a meddőhányókon termesztett különböző kultúráknál. A mind szélesebb körben kibontakozó ökonómiai kutatómunka lehetővé tette jól megalapozott tájtervezői tevékenység megkezdését is az újabban megkezdett lignit külfejtések térségében.

Az Intézet 1968 óta eredményesen kidolgozta a termésbecslés módszerét mindenekelőtt a kalászosgabona fajtákra és a hibridkukoricára. Végül arra kell utalni, hogy a mai növénytermesztési, ökonómiai kutatások egy részének a részletesebb bemutatására a délutáni szekcióülésen kerül sor.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy Kompolt sokat tett a hazai és különösen e táj növénytermesztéséért. Ugy véljük, hogy szinte mindent megtett, amit megtehetett számos könyv, tudományos dolgozat, ismeretterjesztő szakcikk, tudományos rendezvények, bemutatók stb. keresztül. Sajnos tudomásul kell venni, hogy az agrotechnikai-trágyázási, talajvédelmi kutatások innovációs láncá hosszabb, az Intézet /ill. a kutató/ és a gyakorlat közvetlen kapcsolata nem olyan látványos, és nem könnyen bizonyítható, és eladható, mint a nemesítők munkája. Új agrotechnikai ismereteink gyakran személytelenné válva hivatkozás nélkül jelennek meg a termelési rendszerek technológiáiban. A kutató ilyenkor nem tud konkrétan elszámolni arról, hogy mit adott át a gyakorlatnak és mennyiért. E téren a feladatok már nem intézeti szintűek.

ELŐADÁSOK 1988. NOV. 11-ÉN A MAB 20. ÜLÉSÉN

EGERBEN

Múzeumi tudományos kutatások Borsod-Abaúj-Zemplén
megyében*

Szabadfalvi József múzeumigazgató
Miskolc

Borsod-Abaúj-Zemplén megye muzeológiai palettája igen színes és változatos. Egyházi, ipari, mezőgazdasági és a Magyar Nemzeti Múzeumhoz tartozó intézmények is találhatóak szép számmal a megyei múzeumi igazgatósághoz tartozó intézmények mellett. A református egyházkerület sárospataki múzeuma az egyik legrégebbi múzeális intézmény országunkban, numizmatikai gyűjteménye 1760 óta gyarapszik, s ebben az évben alapították meg tárgyi gyűjteményüket is. Abaúj vármegye múzeuma Kassán 1874-ben létesült, Gömöré Rozsnyón és Rimaszombaton létesült jóval később. Zemplén vármegye székhelyén a századelőn összehozott múzeális gyűjteményt a második világháború viharai elsöpörték. Bizonyos egységei - talán - valamelyik szomszédos szlovákiai gyűjteményben fellelhetők.

Borsod vármegye múzeuma a 19. század utolsó évében, 1899-ben nyílt meg, első kiállítása 1902-ben készült. A már közigazgatásilag összevont megye vidéki múzeumai az 1950-es évek végétől, még inkább az elmúlt 10 évben létesültek. Megyénk tájmúzeumai a következők: Matyó Múzeum, Mezőkövesd; Gömöri Múzeum, Putnok; Abaúji Múzeum, Forró; Zempléni Múzeum, Szerencs; Tokaji Múzeum, Tokaj; Kazinczy Múzeum, Sátoraljaujhely; Bodrogi Múzeum, Pácin. Van még néhány megyei szakgyűjteményük: képtár Sárospatakon, mezőgazdasági gépgyűjtemény Mezőkövesden, irodalmi emlékhelyek, tájházak és helytörténeti gyűjtemények.

A múzeumi szervezetükre a centralizáltság jellemző, a dolgozók jelentős része Miskolcon dolgozik, itt is egyetlen helyen, a Herman Ottó Múzeum központi épületében. A vidéki múzeumokban is csak egy, néhol két szakmuzeológus dolgozik.

*Elhangzott a MAB 1988. nov. 11-i ülésén Egerben

A Herman Ottó Múzeum a megye első számú társadalomtudományi kutatóbázisa. Történeti kutatást ugyan végeznek még a megyei levéltárban és a Nehézipari Műszaki Egyetem Politikai és szociológiai Tanszékén, valamint az Állam- és jogtudományi Kar Jogtörténeti és jogelméleti Tanszékén is. Régészeti, építészettörténeti, gazdaságtörténeti, művészettörténeti, művelődéstörténeti, néprajzi és bizonyos irodalomtörténeti kutatás azonban csak a múzeumban folyik. Miskolcon társadalomtudományi tudományos szakkönyvtár lényegében nincsen, a könyvtárak elsősorban nem tudományos munkával foglalkoznak. Nem segíti a humán tudományok művelését tudományegyetem, amely a megyében, sőt a tágabb régióban nincsen. A tanárképző és tanítóképző főiskolákon csak néhány kutató munkája ismeretes.

A megyei múzeum rendszeres kapcsolatot tart néhány szomszédos ország /Szlovákia, Lengyelország és Szovjetunió/ múzeumával, egyetemi tanszékével. Ezeket magyarországi kutatómunkájukban segítjük, bennünket érintő publikációiknak helyet adunk. A magyarországi intézmények közül rendszeres a munkakapcsolat a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti-, Művészettörténeti- és Néprajzi Kutatóintézeteivel, a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Régészeti-, Történeti-, Néprajzi-, Nyelvtudományi-, Földrajzi-, Állattani-, Geológiai- stb. tanszékeivel. Új vagy megüresedett állásokra is legtöbbször az egyetemi tanszékekről jönnek munkatársak. Nagy súlyt helyezünk arra, hogy a múzeumi munkatársak egyetemi doktorátust és magasabb szintű tudományos fokozatokat szerezzenek. A múzeumban jelenleg három kandidátus dolgozik. Hisszük és valljuk azt, hogy csak tudományosan jól képzett szakemberek képesek nivós muzeológiai és közművelődési munkát végezni.

A múzeum a következő kiadványsorozatokkal rendelkezik:

A Herman Ottó Múzeum Évkönyvének első kötete 1957-ben jelent meg, most van sajtó alatt a XXVI. kötete. Az egyes

kötetek 20-25 iv terjedelműek, bennük általában 1-2 ives tudományos dolgozatok jelennek meg. A múzeumi munkatársakon kívül külső szerzők a régióra vonatkozó kutatási eredményei is megjelennek.

A miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei 1955-ben indult, 1989-ben jelenik meg a 25. száma. Terjedelme 10-12 iv, kisebb tudományos és ismeretterjesztő cikkeket közöl. Minden egyes kötetben Szlovákiai téka c. külön rovatban szerepel a magyar szakemberek szlovákiai néprajzi és honismereti irodalma.

A miskolci Herman Ottó Múzeum Néprajzi Kiadványainak 1958-tól eddig 20 kötete jelent meg. Közöttük több folklór monográfia /pl. Istvánffy Gyula: Palóc népköltés gyűjtemény. 1963; Lajos Árpád: Borsodi fonó. 1966; Ujváry Zoltán: Gömöri népdalok és népballadák. 1977./.. Több népdalkiadvány és tanulmánykötet, legutóbb pl. a Néprajzi tanulmányok a zempléni hegyvidékről /szer.: Szabadsfalvi József. Miskolc, 1981./, valamint a megye néprajzi bibliográfiájának három kötete.

A Borsodi Kismonográfiák c. sorozat 1975-ben indult 5-8 ives munkák közreadásával. Eddig 30 kötet jelent meg. A sorozat nagyon kelendő, a példányszám 1500-3000 között mozog. Több kötet kiadását üzemek, közületek támogatták. A tematikai változatosságról néhány példa: Jelent meg szám az Ózd környéki várakról, a Miskolc környéki és bükki barlangokról, a miskolci és hollóházi kerámiaüzemekről, a bükki üveghutákról, a megyaszói festett templomi bútorzatról, a Hernád halászatáról, a füzéri várról, stb. Kismonográfia jelent meg több képzőművészről: Mokry Mészáros Dezsőről, Imreh Zsigmondról, Ficzere Lászlóról, s most van sajtó alatt a Seres János festőművészről készült munka.

A Documentatio Borsodiensis c. sorozat 1980-tól jelenik meg, 1989-ben lesz kész a 7. kötet. Célja a kutatási segédletek és forrásmunkák kiadása. Itt látott napvilágot Kazinczy Ferenc, valamint tájunkkal foglalkozó je-

les történész Szendrei János bibliográfiája, valamint két történeti forrásmunka: egy oklevéljegyzék és Szücs Miklós, Miskolc város, valamint a reformkor történetéhez sok jó adatot szolgáltatató naplója.

Az előbb felsorolt két periodikán és három sorozaton kívül három méretben, terjedelemben és formátumban jelentek meg különböző kiállítási vezetők és katalógusok. Ezek közül tudományos forrásértéke van a Borsodi Kiállítási Vezetők c. sorozatnak.

A Herman Ottó Múzeum kiadásában évenként mintegy 45-55 nyomdai iv terjedelemben jelennek meg tudományos kiadványok és kb. 5-7 iv terjedelemben kiállítási katalógusok.

A múzeum munkatársai nemcsak saját kiadványainkban működnek közre, részt vesznek szinte mind a helyi tudományos irodalmi, művelődéstörténeti kiadvány, folyóirat /igy pl.: Borsodi Szemle, Napjaink, Borsodi Művelődés, Borsodi Történeti Évkönyv/ szerkesztésében, ill. azoknak állandó munkatársai.

A mázeum különböző szakmájú tudományos munkatársai részt vesznek nemcsak a régió kutatásában, sokszor részei országos tervfeladatoknak is. Az 1970-es évek elejétől Sályban és Abaújváron, ujabban Edelény mellett Borsodon a földvárban folyik régészeti feltárás a Nemzetségtői székelyek, ispánsági központok c. országos tervfeladat keretében. A területet előzőleg légifényképezéssel, geoelektromos és magnetométeres vizsgálattal kutatták végig. A két utóbbi vizsgálatot a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Geofizikai Tanszéke végezte Csókás János professzor irányításával. A sályi ásatás vezetésébe 1982-től a Magyar Nemzeti Múzeum és az MTA Régészeti Intézetének három munkatársa is bekapcsolódott. A borsodi földvár feltárását az edelényi városi tanács finanszírozza. A régész muzeológusok részt vesznek a Kelta Corpus és a Honfoglaláskori leletek Corpora munkálataiban. Igen jelentős honfoglaláskori leletegyüttesre bukkantak a Bodrogközben, feltárása és feldolgozása folyamatban van. Nováki Gyula és Sándorfi

György közreműködésével évek óta folytatják a földvárak felmérését Borsod megyében. A földvár topográfiáit kiadásra szánjuk. Néhány évvel ezelőtt kezdődött meg az ónodi vár feltárása is.

A Történeti Osztály irányítja a manufaktúra-kutatást Északkelet-Magyarország három megyéjében, foglalkoznak több várostörténeti és tájtörténeti kutatással. Cél Miskolc város történetének fokozott kutatása is. Több éve folyik a megye egyháztörténeti emlékeinek felmérése, ennek kapcsán a festőasztalosság feltárása és monografikus feldolgozása.

A néprajzkutatók is folyamatosan részt vesznek országos témák feldolgozásában. Így pl. az MTA Néprajzi Kutató Csoportjának irányítása alatt megjelent Magyar Néprajzi Lexikonban, a most készülő Új Magyarság Néprajza munkálataiban. A megye egykori egyetlen lengyel telepes falujának, az 1941-ben széttelepített Derenknek néprajzi monográfiáján dolgozott az elmúlt években két lengyel néprajzkutató: Ewa Krasinska és Ryszard Kantor, a krakkói egyetem munkatársai. Monográfiájuk 1988-ban jelent meg a Borsodi Kismonográfiák c. sorozatunkban. A Néprajzi Osztály több nagy országos jellegű tanácskozást rendezett az elmúlt években: Interetnikus kapcsolatok Északkelet-Magyarországon, Árucseré és migráció stb.

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke Ujváry Zoltán egyetemi tanár irányításával, 1979-től folytat kutatómunkát a történeti Gömör megye 21 ide eső falujában. Munkájukat a megyei múzeum támogatja. E kutatásból 1988-ig 12 kötetet jelentettek meg. Céljuk több részmonográfia, majd egy nagy összegző mű megírása, megjelentetése.

A természettudományi gyűjtemény 1980-ban létesült. Az elmúlt években olyan jelentős anyagot gyűjtöttek össze, hogy ezen egység 1989-ben átköltözött az un. Borsod-Miskolci Múzeumunkba, a Kossuth utcába. Itt alakult ki a Herman Ottó

Múzeum Természettudományi Múzeuma. A kis munkacsapat igen jelentős közéleti szerepet is vállalt: irányítja a táj természetvédő társadalmi mozgalmát, ill. évek óta szervezik a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemmel az országos ásványgyűjtő találkozókát.

Végezetül a megyei múzeum folyamatosan támogatta megyei műemléki feltárásokat. Az idevonatkozó tanulmányok megjelentek. Megjelentek továbbá Borsod-Abaúj-Zemplén megye műemléki bibliográfiája, egy reprezentatív album és sajtó alatt van a megye képes műemlékjegyzéke.

Múzeumi tudományos kutatások Heves megyében^{*}

Bodó Sándor múzeumigazgató

/Eger/

Az egri tanárképző főiskolán kívül Heves megyében a legjelentősebb társadalomtudományi kutató bázis a Megyei Múzeumi Igazgatóság. Az egri Dobó István Vármúzeumban, a gyöngyösi Mátra Múzeumban és a hatvani Hatvany Lajos Múzeumban összesen közel harminc tudományos kutatással foglalkozó munkatárs dolgozik. Közülük Gyöngyösön hat kutató egyes természettudományi ágazatokat művel. Ez a rövid beszámoló nem érinti az egyes személyek - különben munkatervekben szereplő - saját tudományos tevékenységét, csupán átfogó, team-munkában végzett programok áttekintését és az eredmények, valamint a tervek rögzítését.

Az egri múzeum közel húsz éve hirdetett meg egy igen fontos interdiszciplináris tudományos programot, amelynek célkitűzése szerint az Észak-Magyarországon élő palóc népesség kulturális sajátosságait fel kell kutatni és az eredményeket közre kell adni. Bár a program néprajzi indítatású volt, régészek, történészek, antropológusok, nyelvészek közös munkáját is igényelte. Az eltelt két évtized alatt igen sok - a munkát segítő - kérdőív, több résztémát feldolgozó monográfia, módszertani mű jelent meg, mignem az 1980-as évek elejétől gyülekezni kezdtek a kéziratok. Mint minden olyan team-munka, ahol a résztvevők sok munkahelyről verbuválódnak, itt is rendkívüli feladatot igényelt a kutatómunka szervezése és ügyeinek adminisztrálása. Ez a tény, a kutatók sokirányu elkötelezettsége a magyarázata az egész program elhúzódnásának, s az utolsó kézirat 1988-as elkészülésének. Az un. "palóc kutatást" Heves megye kezdeményezése mellett összesen öt megye: Borsod-Abaúj-Zemplén,

^{*}Elhangzott a MAB 1988. nov. 11-i ülésén Egerben

Nógrád, Szolnok és Pest megye indította el, közös anyagi támogatás mellett. Kezdetről fogva jelentős segítséget nyújtott a kutatáshoz a Művelődési Minisztérium Múzeumi Osztálya. Az öt megyéből később kivált Pest megye, s kutatásuk eredményeit önállóan adták közre a Börzsöny-monográfiában.

A szakmailag végig Bakó Ferenc által irányított kutatás 1988-ban jutott arra a pontra, hogy a kéziratok nyomdába kerültek, s a négy kötetre tervezett "Palócok" című mű megjelenése 1989-ben várható. A kötetek a következő fontos tanulmányokat tartalmazzák:

I. Bevezetés, kutatástörténet

1. Kósa László: A palócok kutatásának első korszaka
2. Bakó Ferenc: A jelenkori Palóckutatás szervezése, céljai és eredményei

II. Palócföld és népe

1. Bakó Ferenc: A palóc néprajzi csoport eredete, etnikai összetevői
2. Barabás Jenő: A palóc név eredetének kérdése
3. Paládi-Kovács Attila: A Palócföld kiterjedése
4. Paládi-Kovács Attila: Palóc kirajzások az Alföldre
5. Bakó Ferenc: A palóc centrum népességének kialakulása és településformái
6. Balogh Lajos: A palóc nyelvjárások
7. Henkey Gyula: Az embertani kép

III. Ujkori történelem és társadalom

1. Havassy Péter: Gazdálkodás és társadalom a 18. sz. végén
2. Horváth István - Praznovszky Mihály: Társadalom és termelés a reformkorban
3. Sárközy Zoltán: Történelmi és gazdasági viszonyok a legújabb korban
4. Szvircsek Ferenc: A bányászat részesedése a termelési folyamatokban
5. Bakó Ferenc: A települések kapcsolatrendszere

6. Szabó László: A hagyományos paraszti társadalom
7. Örsi Julianna: Házassági körzetek
8. Cs. Schwalm Edit: Summások

IV. A termelés és a javak felhasználása

1. Balassa Iván: Földművelés
2. Zólyomi József: Állattartás
3. Petercsák Tivadar: Erdőhasználat
4. Paládi-Kovács Attila: Teherhordás, közlekedés
5. Cs. Schwalm Edit: Táplálkozás
6. Varga Mariann: Népviselet és textiliák
7. Bakó Ferenc: A lakóház
8. Selmeczi Kovács Attila: Gazdasági épületek
9. K. Csilléry Klára: A bútorzat formái, elrendezése

V. Ritus és folklór

1. Kapros Márta: A születés, gyermekkor szokásai
2. Bakó Ferenc: A lakodalmi szokásrend
3. Novák László: A halál, a temetkezés szokásai
4. Szabó László - Gulyás Éva: Az év ünnepei
5. Ujváry Zoltán: Agrárritus, dramatikus szokások
6. Kriston Vizi József: Az ifjúság játéka, szórakozásai
7. Barna Gábor: Néphit és vallásosság
8. Borsai Ilona /Kapronyi Teréz/: A palóc népdal
9. Nagy Judit - Pálffy Gyula: A táncok és a táncélet sajátosságai

VI. Bakó Ferenc: A palóc népcsoport és néphagyomány fő jellemzői /Összefoglalás/

A gyöngyösi - természettudományi főprofilu - múzeum az 1970-es évek végén indította el az "Észak-Középhegység természeti képe" című kutatóprogramját. Mintegy negyven szakember bevonásával folyamatosan gyűjtöttek és gyűjtenek flóra és fauna anyagot az érintett területekről, s eredményeiket tudományos tanácskozásokon adják elő. E program eredményeként számos tanulmány jelent meg a gyöngyösi múzeum

évkönyv-sorozatában /Folia historico naturalia musei Matraensis/. A kutatás egyik részfeladatuként külön is megvizsgálták a résztvevők a gyöngyösi Sárhegy természeti jellemzőit. Eredményeiket 1984-ben önálló kötetben ismertették. A kutatás folyamatosságát sajnálatos módon pénzügyi problémák nehezítik.

Eger és az egri vár különleges lehetőséget, de egyben feladatot is ad a Dobó István Vármúzeum vezetőinek és munkatársainak: fellendíteni és folyamatosan ápolni a magyarországi végvár-kutatásokat. E feladat felismerése jegyében indult meg 1982-ben a végvári konferencia-sorozat az Eger melletti Noszvaj de la Motte kastélyában, ill. a Heves Megyei Tanács Továbbképző Központjában. A kétévente rendezett konferencia jelentős eredményeket hozott. 1982-ben tizenöt előadó foglalkozott a magyarországi végvárak XVI-XVII. századi helyzetével. Az első alkalom arra volt jó, hogy egy általános helyzetfelmérést végezzenek a kutatás munkatársai: mit ismerünk, s hol vannak fehér foltok a korszak végvárainak és katonáinak-népességének történetében. 1984-ben már a résztvevők által fontosnak és aktuálisnak tartott témát vitatta meg a húsz előadó, amikor a magyar és török végvárak 1663 és 1684 közötti korszakát vizsgálta-vitatta meg. Ez az időszak az ország töröktől való visszafoglalását megelőző korszaka. 1987-ben, Eger visszavívásának 300. évfordulóján a tudományos ülészak a magyarországi visszafoglaló háború idejét vizsgálta meg. 1989-ben pedig a végvárakban folyó élet utolsó fázisát tervezzük áttekinteni 1723-ig, s foglalkozni kívánunk a végvári vitézek életének további alakulásával, részvételükkel, a XVII. század végi és XVIII. század eleji szabadságmozgalmakban. A tanácskozások értékes előadásait a Studia Agriensia sorozatban jelentettük és jelentetjük meg. Ugy vélem, hogy a "genus loci" kötelezi a Dobó István Vármúzeumot és munkatársait a tanácskozás-sorozat folyamatos szervezésére és a téma - ismereteinek - egyre magasabb szintű emelésére.

Ugyancsak a hely szelleme indította múzeumunkat arra, hogy az MTA Irodalomtudományi Intézetével együttműködve 1988-

ban megkezdje egy másik tanácskozás-sorozat elindítását a magyarországi barokk iskoladrámák és a nép szinjátszás témájában. Az első konferencia széles érdeklődést váltott ki, közel húsz előadó foglalkozott az iskoladráma és a folklór kérdéskörével. A konferencia kiegészítő programjaként az egri vár gótikus püspöki palotájában kiállítás mutatta be a barokk iskoladrámák színpadterveit /cime: *Theatrum sacrum a barokk művészetben*/, az ülészak helyszínén /Noszvajon/ pedig a budapesti Vörösmarty Gimnázium irodalmi-drámai képzésben résztvevő tanulói előadták a "Leoninus és Leonina" című szerelmi tragédiát és ennek közjátékát, a "Borka asszony és György deák"-ot. A tanácskozás résztvevői a későbbiekben is rendszeres időközökben fognak találkozni újabb eredményeik bemutatására és megvitatására.

Heves területe - éppúgy, mint Borsod-Abaúj-Zempléné, Hajdúé és Szolnoké - érintkezik a Tisza II. vizlépcső /újabb Tisza-tó/ területével. A térség rendezésének, kialakításának programja ugyan nem fejeződött be /remény van arra, hogy erre valamennyi ökológiai és ökonómiai érdek szem előtt tartásával mielőbb sor kerül/, de annak segítése és idegenforgalmi, üdülőterületi hasznosítása érdekében tudományos kutató program indult a Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén és a Hajdú megyei múzeumi munkatársakkal együtt. A vizsgálat tárgyai, s ezek a munkák már 1989-ben megindultak, a körzet településeinek térkapcsolatai, műemléki topográfia elkészítése /különös figyelemmel a kiemelkedő történeti értékű műemlékekre és védendő településrészletekre/, forrásfeltáró történeti /népesedés, település, gazdaság- és kulturtörténeti/ vizsgálatok, a táj néprajzi értékeinek gyűjtése /népművészet, hagyományos mesterségek, népszokások, folklorizmus/, a természet védendő értékei. Végezetül, de nem utolsó sorban a komplex kutatások nyomán idegenforgalmi program is készült az üdülőkörzet hasznosításában felelősen dolgozó vállalatok, intézmények munkatársainak. A program részeredményei egy valamennyi érintett megye által egységes sorozatként kezelt füzetsorozatban je-

lennek meg /Tiszai Téka/, amelyből két kötet már készen van, s ezeket összehangolt elképzelések szerint folytatódhatnak. A kutatás végeztével aztán mintegy "melléktermékként" összeáll a táj művelődéstörténeti értékeit összegző bédekker.

A terület tudományos munkájának áttekintése rávilágít arra is, hogy a megye múzeumi nem csupán a múlt kincsestárjai, tudományos munkájuk révén nem csak krónikásai kívánnak lenni, hanem a maguk szerény eszközeivel részt szeretnének venni a jelen és a jövő alakításában is.

Múzeumi tudományos kutatások Nógrád megyében^{*}

Horváth István múzeumigazgató
/Salgótarján/

1. A múzeum státusa:

- A múzeum a közművelődési rendszer része, de munkája nagy része tekintetében tudományos jellegű intézmény, amely sajátos lehetőségeivel, eszközeivel teszi összetetté a közművelődési munkát.

- Múzeumi szervezetünk nem tudományos kutatóhely, ebből következnek hátrányok is. 23 fő^a tudományos státusú dolgozó, az összes foglalkoztatottnak közel egyharmada.

2. Előzmények

A társadalomtörténeti kutatások a 60-as évek közepén kezdődtek, ennek eredménye a megyei monográfia /Nógrád Megye Története I-IV./ kötetei, valamint Salgótarján története c. kötet.

3. Kibontakozó kutatások

Ujabb lendületet a 70-es évek közepén vett a tudományos tevékenység, amely:

- hangsúlyozottan társadalomtudományi irányultságú
- 1987-től a természettudományi kutatás is megjelent.

Az utóbbi években a múzeumi szervezet tudatos és irányított tevékenysége folyamatos eredményeket hozott létre. Ehhez hozzájárult az, hogy a hosszú távra tervezett tudományos programok az országos kutatási irányokhoz is csatlakoznak, s van, amelyeket Nógrád megye koordinál. A tudományos kutató munka specifikusan céloz meg egyes történelmi korszakokat, feltáratlan területeket.

^{*}Elhangzott a MAB 1988. nov. 11-i ülésén Egerben

R é s z l e t e s e b b e n, a Nógrád megyei szervezet múzeumaiban az elmúlt évtizedben több, jelentős kutatási program jött létre, amelyek a történeti muzeológia, a néprajzi és az irodalomtörténeti szakterülethez kapcsolódnak, és alkalmanként országos a szerepük:

- a/ A bányászattörténet kutatás 1977-ben indult meg. Az országos középtávú kutatási tervben is szerepelt. Akadt olyan kiemelt téma is, melynek koordinálását a megyei múzeumi szervezetre bízta. Gyakorlatilag a megye ipari, társadalomtörténeti fejlődését alapvetően meghatározó iparág múltját a tudomány sokoldalú szempontjai alapján kellett feltárni. Az eredmény mellett gondot jelentett, hogy a koordinálást, irányítást az ország más megyei múzeumaival nem sikerült teljesen megvalósítani, szisztematikus együttműködés nem alakult ki azok között, akik kezdetben jelentkeztek a kutatásra. Az eredményeket a megyei tudományos kutatók konferencián ismertették és saját kiadványokban tették közzé. A kutatás nem zárult le, mint bányászati kataszter összeállításának tudományos programja folytatódik. Anyagi támogatása a múzeumi költségvetésben biztosított.
- b/ A Nógrád megyei irodalmi topográfia munkáinak irányítására 1984-ben vállalkozott a megyei múzeumi szervezet. A kutatás országos jellegű. Anyagi bázisa megyei forrásból származik.
- c/ Csaknem egy évtizede indult meg a középrétegkutatás Nógrád megyében. Az MTA Történettudományi Intézete szakmai támogatásával elsőnek a köznevelés társadalomtörténetének vizsgálatát célozta meg. Továbbiakban az értelmiségkutatás keretében a 18. századi orvosok szerepének vizsgálata folyik a megyében. A köznevelés politikai kulturájának vizsgálata során közéleti politikusok /Sréter János, Kubinyi Ferenc, Nagy Iván/ tevékenysége a kutatás célja. De figyelem fordítódik a megyei műszaki értelmiség sorából kiemelkedő személyiségek életútjának vizsgálatára is /Borbély Lajos, Gerber Frigyes, Zemlinszky Rezső stb./.

- d/ 1969-ben indult első kutatási programként az országos kitekintésű és irányítású palóc kutatás. Eredményei a regionális kutatást összefoglaló kötetben jelennek meg. A néprajzi kutatások sorában meg kell említeni a kapcsolódást a népművészeti monográfia sorozathoz, amely az országos könyvkiadói tervekben is szerepel.
- e/ A régészeti kutatásaink során az őskor /neolitikum/ mellett a magyar középkor Nógrád megyei emlékeinek feltárása is feladat /pl. Árpád-kori település, templomok-kolostorok, Szécsény középkori város stb./. Nemzetiségi /német, szlovák/ kutatások több éve folynak.

4. Tudományos fórumok működése

A társadalomtudományi ismeretek közvetítésében az elmúlt fél évtizedben a múzeumi szervezet bázissá nőtte ki magát. Rendszeresen vannak szakmai konferenciák, amelyeken a megyei eredmények szembesülnek az országos kutatási produktumokkal, a megyei kutatók mellett más régiók kutatói is jelen vannak, mint például:

- Rendszeres kapcsolattartás van az észak-magyarországi múzeumok muzeológusai között, melynek során évente váltakozó helyszínen folyik az időszerű problémák megvitatása.
- A szécsényi konferenciákról érintőlegesen már volt szó. A konferenciák szervezésében részt vállaltak a következők: MTA Történettudományi Intézete, ELTE Középkori magyar történeti Tanszéke, Magyar Történelmi Társulat. A konferenciák foglalkoztak a Rákóczi-kor, a nemesi mentalitás különböző problémáival. Az eseményt rendezőként a megyei múzeumi igazgatóság fogta össze. Kiemelhető a színvonalasan megrendezett "Teleki és kora" című konferencia. A konferenciák eredményei kötetekben olvashatók /Discussio-nes Neogradienses, amelynek eddig 4 kötete jelent meg/.

Végezetül szólni kell arról is, hogy publikációs tevékenység sokszínű és emelkedő színvonalú. A kiadványpolitika átgondolt, praktikus, és eljut a hazai és nemzetközi tudományos fórumokhoz. A megye múzeumi Évkönyvének 11. kötete most jelenik meg.

5. Az együttműködés a történelmi szemlélet formálásának komplexitására törekszik. A múzeumi szervezet a történelmi tudatformálás tekintetében is alapintézmény. Így pl. az ujjá-
éledő történelmi társulati tevékenység során Magyar Történelmi Társulattal alakult ki gyümölcsöző kapcsolat. Az MTA Történettudományi Intézetével való kapcsolat a konferenciák szervezésében, előadók kiválasztásában eredményes. A megyei múzeumi szervezet kezdeményője - a testvérmegyei keretek között - a szlovákiai történészekkel, néprajzosokkal folytatólagos együttműködésnek. Vagyis a regionális kapcsolatok eredményesek.

6. Feladataink

A társadalomtudományi ismeretek kutatásában, közvetítésében az elmúlt évtizedben a múzeumi szervezet bázissá nőtte ki magát. Ezen az alapon kell a szellemi és anyagi erőket biztosítani és a munkát az eddigi irányban folytatni.

IV.

A MAB 1988. ÉVI PÁLYÁZATI FELHIVÁSA, A PÁLYAMŰVEK JUTAL-
MAZOTTAI; AZ 1989. ÉVI PÁLYÁZATI FELHIVÁS

A MISKOLCI AKADEMIAI BIZOTTSÁG /MAB/ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA
1988-RA

A MAB Észak-Magyarország megyei tanácsai, vállalatai és a MAB támogatásával a régióban folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére az alábbi témakörökből hirdet pályázatot:

Az Állam- és Jogtudományi Szakbizottság részéről

MAB-támogatással:

- A társadalmi vagyonvédelem jogi, szervezési és technikai eszközei
- Tudományos-műszaki eredmények felhasználásának jogi lehetőségei és korlátai ipari szervezetekben

Miskolc Városi Tanácsának támogatásával:

- A szociálpolitikai intézmény és intézkedési rendszer lehetőségei, várható hatásai Miskolc megyei városban

A Bányászati Szakbizottság részéről

Borsodi Szénbányák Vállalat támogatásával:

- A Borsodi Szénbányák Vállalat összüzemi teljesítményének növelési lehetőségei
- Lehetőségek a gépesített vágathajtás napi előrehaladási sebességének fokozására
- Megoldások a frontfejtések sebességének növelésére
- Teendők a Borsodi Szénbányák Vállalata szénmosó művének optimális üzemeltetése érdekében

Az Egészségügyi Szakbizottság részéről

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács, Heves megyei Tanács és Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- A diagnosztika, a therápia és a gondozás időszerű kérdései
- Az életmód befolyásolásának lehetőségei az egészség megőrzése érdekében

A Gépészeti Szakbizottság részéről

DIGÉP-támogatással:

- Technológiai megoldások kidolgozása /egy művelet vagy gyártási folyamat gazdasági hatékonyságának a jelenlegi állapothoz képest lényeges javítása, anyag-, energiamegtakarítás/
- Új gyártmányok tervvázlatának, tervcéljának kidolgozása, amelyek a népgazdasági szinten kiemelt tudományágazatokhoz /pl. automatizálás, robottechnika stb./ kapcsolódnak
- Nagy időigényű mérnöki munkát racionalizáló megoldások kidolgozása
- A DIGÉP gyártmányainál az elektronikus elemek alkalmazási körének bővítése, a szerkezet egyszerűsítése, alkalmazási körének, versenyképességének kiterjesztése érdekében
- Gyártmányainkba építhető import-helyettesítő gépelemek és gyártási feltételeik kifejlesztése
- A természeti környezetet veszélyeztető vagy balesetveszélyes eljárásokat helyettesítő, biztonságosabb és gazdaságos megoldások kialakítása /pl. hulladékfeldolgozás, regenerálás, ártalmatlanítás stb./

Mátravidéki Fémművek /Sirok/ támogatásával:

- Újabb csomagolási mód keresése /a gyártott tubusok külső bevonatának épségét hosszabb közúti és vasúti szállítás alatt biztosítása/
- Aerosol-palackok külső bevonatának /alapszománc vagy -lakk, színes festék, külső lakk /továbbfejlesztése
- Nagy erőhatással alakító gépek zajcsökkentésének vizsgálata
- Tubus-belsőlakkebeégető kemencék robbanás elleni védelmének /folyamatos érzékelő és beavatkozó rendszer/ kifejlesztése

A Kohászati Szakbizottság részéről

D4D-támogatással:

- A huzalgyártás technológiájának optimalizálási feladatai számítógéppel

LKM-támogatással:

- Ötvözött és ötvözetlen nemesacél késztermékek folyamatosan öntött bugából történő gyártásának vertikális technológiai feltételei, beleértve az acélmétallurgia, ezen belül az üstmetallurgia, a folyamatosan öntés, a képlékeny alakítás és a gyártásközi ellenőrzés valamennyi követelményeit
- Az LKM által gyártott ötvözött és ötvözetlen nemesacél termékek nemzetközi, műszaki-gazdasági összehasonlítása a legfejlettebb, az LKM-mel azonos profillal rendelkező vállalatok tapasztalatai alapján

ÓKÜ-támogatással:

- D 08 és D 10Z minőségű acélok biztonságos leöntése öntéstechnológiájának kidolgozása az ÓKÜ folyamatos acélöntőművén

SKÜ-támogatással:

- Egyszerű kezeléssel bontható huzalcséve tervezése a SKET/NDK/gyártmányú UDS 802 típusú huzalcsévélőhöz
- Nyersdarabok automatikus szelektálására javaslat kidolgozása maximum 20 g tömegeltérésű pontossággal
- Nyersdarabok kemencébe történő ki- és berakodására, majd az alakító gépbe juttatására alkalmas megoldás kidolgozása javaslat formájában.

Mindhárom pályázatra részletes felvilágosítást ad az SKÜ Fejlesztési Főosztálya /Salgótarján, I. Pf. 93./

A Közgazdaságtudományi Szakbizottság részéről

BVK-támogatással:

- Fedezetminősítés, -értékelés a BVK belső elszámolási rendszerében a piaci árrendszer függvényében

Miskolc Városi Tanácsának támogatásával:

- Miskolc felsőfokú szerepkörének helyzete, a továbbfejlesztés anyagi, szellemi, szervezési előfeltételei
- A város iparszerkezetének javítása, a hatékony foglalkoztatás összhangjának megteremtése, ezzel kapcsolatos feladatok az 1988-90-es években
- Miskolc idegenforgalmi helyzete, kulturáltsága, országos és nemzetközi versenyképessége, a továbbfejlesztés feltételei

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- Az 1990-92-ig várható gazdasági szerkezet-módosulás prognosztizálása Nógrád megyében; javaslatok az ezzel összefüggő képzési, átképzési feladatok megoldására

A Mezőgazdasági Szakbizottság részéről:

GATE Kutató Intézete /Kompolt/ támogatásával:

- A kukoricatermesztés agrotechnikája, kiemelve az észak-magyarországi területi növényállományt

Nógrád megyei Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Területi Szövetsége /Salgótarján/ támogatásával:

- A búza fajtaválaszték jelentősége és ezzel kapcsolatos feladatok Nógrád megyében

A Társadalomtudományi Szakbizottság részéről:

MAB-támogatással:

- A felszabadulás utáni ifjúsági mozgalom észak-magyarországi története
- A testületi demokrácia érvényesülésének helyi tapasztalatai a párt- és társadalmi szervek életében
- A KMP megalakulásának észak-magyarországi tapasztalatai
- A két munkáspárt egyesülésének észak-magyarországi története
- A proletárdiktatúra létrejöttének észak-magyarországi tapasztalatai
- A magyar iskolák államosításának észak-magyarországi története

Heves megyei Tanács támogatásával:

- Heves megye művelődés-szociológiai vizsgálata, különös tekintettel a közművelődés hosszútávú fejlesztési irányaira
- Heves megye lakossága egészségi állapota területi differenciáltságának, és az ezt befolyásoló tényezők vizsgálata
- Az időskorúakról történő szociális gondoskodás bővítési lehetőségei

Miskolc Városi Tanácsának támogatásával:

- A környezeti kultúrára nevelés módszerei és lehetőségei az iskolai oktató-nevelő munkában

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- Az oktatásügy a 19-20. sz.-i Nógrád megyében
- Az ipari kapitalizmus kibontakozása Nógrád megyében
- Vállalkozói portrék a 19-20. sz.-i Nógrád megyében
- Egy nógrádi falu 17-19. sz.-i családrekonstrukciója
- Kisebbségi sors a 18-20.sz.-i Nógrád megyében
- Szokások, hiedelmek és viseletek Nógrád megye nemzetiségi területén
- Madách Imre esztétikai témái
- A család megváltozott szerepe, helyzete és lehetőségei a megváltozott társadalomban.

Pályázati feltételek

Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók ill. kutató kollektívák. A pályá-

zaton eddig nem publikált, máshol be nem nyújtott olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatot 4 példányban /oldalanként kb. 25 sor/ A4 alakban kell jelígyesen benyújtani a Miskolci Akadémiai Bizottsághoz /Miskolc, Szabadság tér 3. 3530/. A pályázat elején szerepelni kell a meghirdetett pályázati címnek. A pályázat terjedelme max. 100 oldal. A tanulmányhoz egyoldalas összefoglalót kell csatolni, és meg kell jelölni a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számba jöhető területeket, intézményeket, üzemeket, stb. A pályázati témákkal kapcsolatban felvilágosítást nyújt az adományozó intézmény és a MAB.

A pályázatok benyújtásának legkésőbbi határideje: 1988. okt. 31. A megfelelő színvonalú pályázatot a MAB 5-15 ezer Ft-ig jutalmazza a támogató összegektől függően. A pályázatot az illetékes szakbizottság bírálja el és javasol jutalmat a támogató intézmény bevonásával. A benyújtott pályázatok eredményhirdetésére 1988. dec. 16-án kerül sor.

Miskolc, 1988. március hó

Dr. Zambó János
az MTA rendes tagja
a MAB elnöke

A Miskolci Akadémiai Bizottság /MAB/ 1988. márciusában 51 témában pályázati felhívást tett közzé Észak-Magyarország három megyei lapjában. A pályázatok beadási határideje 1988. okt. 31. volt. 22 témában összesen 24 pályamű érkezett be. A pályaműveket illetékességi körüknek megfelelően az

- Állam- és jogtudományi
- Bányászati
- Egészségügyi
- Kohászati
- Közgazdaságtudományi
- Társadalomtudományi

Szakkbizottságokon belül alakult bíráló bizottságok bírálták el és terjesztettek elő javaslatot a MAB elnökének.

A pályaművek közül a bíráló bizottságok 20-at díjazásra alkalmasnak ítélték.

A MAB vezetősége 1989. december 13-án elfogadta az 1988. évi pályaművekre érkezett jutalmazási javaslatokat és a következő határozatot hozta:

1. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács Egészségügyi Osztálya:

"Adatok gyermekkori otitis media acuta epidemiológiájához" c. témára egy pályázat érkezett. A "Medicus curat, natura sanat" jeligés pályázatért Dr. Tolnay Sándor, Dr. Banadics Attila és Dr. Wolf Zoltán /Kazincbarcika/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

2. Borsodi Szénbányák Vállalat:

"Az összüzemi teljesítményt meghatározó tényezők és a növelés lehetőségei a Borsodi Szénbányáknál" c. témára egy pályázat érkezett. A "Termelékenység 29650" jeligés pályázatért Dr. Bodnár János, Demeter Tibor, Jakucs Sándor, Dr. Kemény Gyula, Kovács Lóránd /Miskolc/ 8 ezer Ft jutalomban részesült.

"Lehetőségek a gépesített vágathajtás napi előrehaladási sebességének fokozására" c. témára egy pályázat érkezett.

A "DENSZ" jelszavas pályázatért Dala Zoltán /Zirc/ és Csernai Gábor /Veszprém/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"Megoldások a frontfejtések sebességének növelésére" c. témára két pályázat érkezett. A "Borsod 2010" jelszavas pályázatért Nagy Gábor és Doma István /Miskolc/ 10 ezer Ft; a "Produktív" jelszavas pályázatért Bánfalvi István /Kurityán/, Kaló Tibor /Miskolc/, Varga Sándor /Miskolc/ és Viszoczky György /Kurityán/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"Teendők a Borsodi Szénbányák Vállalat szénmosó művének optimális üzemeltetése érdekében" c. témára egy pályázat érkezett. Az "Optimalizálás - Minőség" jelszavas pályázatért Dr. Heidrich László, Dr. Huszanyik Erzsébet, Dr. Jászay Andor, Pelczer Kálmán, Tóth László /Kazincbarcika/ 12 ezer Ft jutalomban részesült.

3. Heves Megyei Tanács Egészségügyi Osztálya:

"Mikroszámítógépes szűrő klinikai-gondozási rendszer a pajzsmirigy betegellátásában" témára egy pályázat érkezett. A "Pajzs" jelszavas pályázatért Dr. Bérczy Judit, Dr. Gyetvay Gyula és Gerják István /Eger/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

4. Lenin Kohászati Művek:

"Ötvözött és ötvözetlen nemesacél késztermékek folyamatosan öntött bugából történő gyártásának vertikális technológiai feltételei" c. témára két pályázat érkezett. A "Folyamatos öntés a XXI. sz. technológiája is" jellegű pályázatért Rádai Imréné és Tomorszki Ferenc /Miskolc/ 15 ezer Ft jutalomban részesült. A "MISU 89" jelszavas pályázat nem részesült sem jutalomban, sem dicséretben.

"Az LKM által gyártott ötvözött és ötvözetlen nemesacéltermékek nemzetközi műszaki-gazdasági összehasonlítása a legfejlettebb, az LKM-mel azonos profillal rendelkező vállalatok tapasztalatai alapján" c. témára egy pályázat érkezett. Az "Acél a cél" jellegű pályázatért Dr. Bollobás József és Tomorszki Ferenc /Miskolc/ 15 ezer Ft jutalomban részesült.

5. Miskolci Akadémiai Bizottság:

"Tudományos-műszaki eredmények felhasználásának jogi lehetőségei és korlátai ipari szervezetekben" c. témára egy pályázat érkezett. "A jövő útja" jelíges pályázatért Dr. Kovács János /Kazincbarcika/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"A testületi demokrácia érvényesülésének helyi tapasztalatai a párt- és társadalmi szervek életében" c. témára egy pályázat érkezett. A "Szikla" jelszavas pályázatért Petra József /Miskolc/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"A felszabadulás utáni ifjúsági mozgalom észak-magyarországi története" c. témára érkezett "Ifjúság" jelszavas pályázat sem jutalomban, sem dicséretben nem részesült.

"Az őszirózsás forradalom és a KMP megalakulása Heves megyében" c. témára egy pályázat érkezett. A "Revolutio" jelszavas pályázatért Dr. Misoczki Lajos /Gyöngyös/ 15 ezer Ft jutalomban részesült.

"Münnich Ferenc kapcsolata Borsod-Abaúj-Zemplén megyével" c. témára egy pályázat érkezett. A "Zempléni forradalmár" jelíges pályázatért Dr. Emődi Gyula /Miskolc/ 15 ezer Ft jutalomban részesült.

"Az MKP szervezeti kiépülése Nógrád megyében 1945-48 között" c. témára egy pályázat érkezett. A "Megtartva meghaladni" jelíges pályázatért Czene Gyuláné /Salgótarján/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

6. Miskolc Város Tanácsa:

"Miskolc felsőfokú szerepkörének helyzete a továbbfejlesztés anyagi, szellemi szervezési előfeltételei" c. témára érkezett "Optimista" jelíges pályázat sem jutalomban, sem dicséretben nem részesült.

7. Nógrád Megyei Tanács:

"Szokások Nógrád megye nemzetiségi területén" c. témára egy pályázat érkezett. Az "Együttélés, kölcsönhatás" jelszavas pályázatért Lengyel Ágnes és Limbacher Károly /Balassagyarmat/ 15 ezer Ft jutalomban részesült.

"Salgótarján népoktatásügye 1868-1918 között" c. témára egy pályázat érkezett. A "Népoktatás" jelszavas pályázatért Dr. Diósi József /Salgótarján/ 15 ezer Ft jutalomban részesült.

"Egy nógrádi falu rekonstrukciója" c. témára egy pályázat érkezett. A "Sende" jelszavas pályázatért Dr. Zólyomi József /Balassagyarmat/ 10 ezer Ft jutalomban részesült.

"A család megváltozott szerepe, helyzete és lehetőségei a megváltozott társadalomban" c. témára érkezett "A társadalom kristálya" jellegű pályamunka sem jutalomban, sem dicséretben nem részesült.

8. Nógrád Megyei Tanács Egészségügyi Osztálya:

"Ujabb műtéti eljárások a carotis kinking megoldására" c. témára egy pályázat érkezett. A "Carotis" jelszavas pályázatért Dr. Gyurkó György, Dr. Révész Johanna /Salgótarján/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"A pajzsmirigy ultrahangos vizsgálata" c. témára egy pályázat érkezett. Az "UH" jelszavas pályázatért Dr. Nagy Klára és Dr. Bozó Zsuzsanna /Salgótarján/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"A perinatális kórosodások szűrése, korai rehabilitációs eredmények Nógrád megyében" témára egy pályázat érkezett. A "Kicsi" jelszavas pályázatért Dr. Sándor Margit és Dr. Várhelyi Éva /Salgótarján/ 5 ezer Ft jutalomban részesült.

"Törekvések és eredmények a korszerű intraoperatív epe-út diagnosztika mellett" c. témára egy pályázat érkezett. A "Non bene copisse, sed bene fecisse laus est" jelmondatos pályázatért Dr. Fekete Gyula, Dr. Csiky Miklós, Dr. Kolláth Bálint, Dr. Noskó Károly, Dr. Gál Sándor, Dr. Bakos Sándor és Dr. Széll Kálmán /Salgótarján/ dicséretben részesült.

A MISKOLCI AKADÉMIAI BIZOTTSÁG /MAB/ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA
1989-RE

A MAB Észak-Magyarország megyei tanácsai, vállalatai és a MAB támogatásával a régióban folyó tudományos tevékenység hatékonyabbá tételére az alábbi témakörökből hirdet pályázatot:

Az Állam- és Jogtudományi Szakbizottság részéről

MAB-támogatással:

- A bíráskodás, mint ellenőrző funkció
- Jogtörténeti kutatás eredménye, amelyet a pályázó Észak-Magyarországon végzett
- A bűnmegelőzés lehetőségei, feladatai, szüksége és korlátai Borsod-Abaúj-Zemplén megyében
- Személyiségvédelem

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával

- A jogrendszer továbbfejlesztésének fő irányai a vállalkozói kedv serkentése céljából kedvezőtlen adottságú területeken

A Bányászati Szakbizottság részéről

BSZV-támogatással:

- A Borsodi Szénbányák Vállalat készlet- és anyaggazdálkodásának racionalizálási lehetőségei
- A BSZV Központi Üzemében az új IFE-sziták alkalmazásának árbevételi elemzése

Az Egészségügyi Szakbizottság részéről

Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyei Tanácsok támogatásával:

- A diagnosztika, a therápia és a gondozás aktuális problémái
- Az egészségügy gazdaságossága, az egészségügy reformja

Az Erdészeti Szakbizottság részéről

Borsodi, Mátra-Nyugatbükki ill. Ipolyvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok, Bükk Nemzeti Park támogatásával:

- A fa komplex hasznosítása

- Erdővel borított és nyílt területek ökológiai viszonyainak összehasonlítása
- A tölgypusztulás folyamata és hatása az Északi Középhegységben

A Kohászati Szakbizottság részéről

Lenin Kohászati Művek támogatásával:

- Minőségi karbonacélok és ötvözött minőségek gyártási szortimentjének bővítése a zárt rendszerű folyamatos öntés továbbfejlesztésével
- Nagyméretű kovácsolt tengelyek alapanyagának előállítása 17-53 t-ás öntecsek hibamentes gyártásának megoldásával az LKM Kombinált Acélművében
- Haefield acélok alakítastechnológiájának korszerűsítése az alakítási paraméterek javítása útján
- Brugger-féle törőerőmérés honosítása a betétben edzhető acélok szívóssági tulajdonságainak minősítésére
- Nagyszilárdságú trezor- és reaktor alapanyagok gyártastechnológiájának továbbfejlesztése
- Nihard I. jelű kopásálló vasöntvény gazdaságos előállításának megvalósítása a tőkés beszerzésű SOREL vas kiváltásával

Ózdi Kohászati Üzemek támogatásával:

- Szovjet pellet és BÉM zsugorítvány optimális arányának megállapítása az ózdi nagyolvasztók elegyében
- A mikroötvözők hatása az acél tulajdonságaira
- Nemesacél hengerlés feltételeinek vizsgálata a folytatólagos hengersorokon
- Vizsgálat az ÓKÜ SM kemenceparkjának kiváltására modern acélgyártási eljárással /elektrokemence, nagy hulladék-részarányú konverter, EOF kemence stb./

A Közgazdaságtudományi Szakbizottság részéről

BORSODIMPEX Külkereskedelmi Kft. támogatásával:

- Termelő vegyesvállalatok létrehozásának lehetőségei és feltételei az északmagyarországi régióban, különös tekintettel a külföldi működő tőke bevonására
- Nem rubel elszámolású, exportképes termékek exportlehetőségei, a termékek kifejlesztésének és gyártásának feltételei Észak-Magyarországon

ICP Északmagyarországi Innovációs Centrum /Park/ Rt. támogatásával:

- A hazai jogszabályi rendszer hatása az innovációval foglalkozó szervezetek működésére az elmúlt öt év tükrében napjainkig
- Az innovációs parkok szerepe egyes nemzetgazdaságok kibontakozásában

BVK támogatásával:

- Termékszintű fedezetek közgazdasági értékelése vertikális termékszerkezeteknél
- BVK tervezési rendszerének továbbfejlesztése

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával:

- A nem nagyüzemi földhasznosítás ösztönző közgazdasági feltételrendszerének elemei a kedvezőtlen adottságú hegy- és dombvidéki területeken

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- A tanácsi irányítási és gazdálkodási rendszer korszerűsítésének iránya, módjai
- A parciális területek hasznosítása, különös tekintettel az erdősítésre Nógrád megyében

MTA Regionális Kutatások Központja támogatásával:

- Új szerkezeti formák megjelenésének időbeli, területi alakulása, közgazdasági feltételei és korlátai /vegyes vállalatok, gazdasági társulások, kis- és leányvállalatok területi elhelyezkedése Borsod-Abaúj-Zemplén megyében/
- Ipari-ipari, ipari-mezőgazdasági, áruszállítási és kooperációs kapcsolatok Borsod-Abaúj-Zemplén megyében/

Miskolc megyei Város Tanácsának támogatásával:

- A gazdasági szerkezetátalakítás reális lehetőségei a város jelenlegi infrastrukturális rendszerét figyelembe véve
- Miskolc idegenforgalmi helyzete, országos és nemzetközi versenyképessége, a továbbfejlesztés lehetséges irányai különös tekintettel a műemléki és természeti értékekre
- Az oktatás szerkezete - különös tekintettel a szakmunkás-képzésre - és a gazdálkodó szervek, a vállalkozások igényeinek összehasonlító elemzése, a várható változások irányai
- A "hátrányos helyzetű" rétegek kialakulását meghatározó tényezők /rétegződésük, egészségi és képzettségi jellemzők/
- A tanácsi tulajdon és kezelői jog összefüggései, a vagyoni hatékonyabb működtetésének lehetőségei
- A kommunális szolgáltató vállalatok gazdálkodásának függősége a tanácsi gazdaságtól, a feladatellátás hatékonyságának javítása érdekében szükséges szabályozó módosítások területei, lehetőségei

A Mezőgazdasági Szakbizottság részéről

GATE Kompolti Kutató Intézetének támogatásával:

- Új mezőgazdasági munkaszervezetek, üzemformák és művelési módok bevezetésének lehetőségei az északi táj hegyes-dombos vidékein

Heves megyei Tanács támogatásával:

- A juhtartás gazdaságos fejlesztési lehetőségei Heves megyében
- Kalászos gabona termelésfejlesztési lehetőségei Heves megye mezőgazdasági termelőüzemeiben

Nógrád megyei Tanács támogatásával:

- A sörárpatermesztés fejlesztési és söripari alapanyaggá való feldolgozásának lehetőségei Nógrád megye mezőgazdasági nagyüzemeiben

Nógrád megyei Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Területi Szövetsége támogatásával:

- Nógrád megye termelőszövetkezeteinek integrációs lehetőségei az állattenyésztési termékek feldolgozásában

A Társadalomtudományi Szakbizottság részéről

Heves megyei Tanács támogatásával:

- Heves megye művelődés-szociológiai vizsgálata, különös tekintettel a közművelődés hosszútávú fejlesztési irányaira
- Heves megye lakossága egészségi állapota területi differenciáltságának, és az ezt befolyásoló tényezők vizsgálata
- Az időskorúakról történő szociális gondoskodás bővítési lehetőségei

MAB-támogatással:

- Az idegen nyelvek tanításának új módszerei és technológiái
- Differenciált személyiségfejlesztő programok a nevelés folyamatában
- Az északmagyarországi németiség múltja és jelene
- A Magyar Tanácsköztársaság helyi hatalmi és politikai szervezeteinek kiépülése

Nógrád megyei Tanács támogatásával

- Társulati iskolák Nógrád megyében
- Népfőiskolák, népfőiskolai mozgalom Nógrád megyében
- Tudósok, politikusok, vállalkozók a 19-20. századi Nógrádban
- Nógrád megye egyesületeinek története, az egyesületek kialakulásának feltétel-rendszere Nógrád megyében
- Nemzetiségi, történeti, néprajzi kutatások Nógrád megyében
- Az 1945 utáni pártviszonyok tükröződése a megyei sajtóban
- A koalíciós évek pártjai Nógrádban
- Polgárosodás és urbanizálódás Nógrád megyében
- Megyei kereskedők a városiasodás folyamatában
- Társadalmi-kulturális fejlesztések elméleti, módszertani kérdései

- Az intézmények autonóm fejlesztésének tartalmi és szervezeti kérdései
- Hagyományörzés és átörökítés

A Vegyészeti Szakbizottság részéről

Tiszai Kőolajipari Vállalat támogatásával:

- A nagytisztaságú izobutilén felhasználása és termelésének helyzete a világpiacon

Északmagyarországi Vegyiművek támogatásával:

- Biológiai tisztított vegyipari szennyvizek utóoxidációs tóban történő kezelésének hatása a szennyvizekre és a környezetre
- Többcélú hulladékégető tervezése meglévő szennyvízégető rendszer átalakításával

Borsodi Vegyi Kombinát támogatásával:

- Klór- és sósavüzemi szennyvizekben lévő Hg-vegyületek kinyerése, fém Hg-á alakítása, és újrafelhasználásra alkalmasá tétele
- A sólé szűrési iszap Hg-tartalmának kinyerése gazdaságos technológia alkalmazásával

Pályázati feltételek

Pályázhatnak tudományos vagy gyakorlati munkakörben dolgozó egyéni kutatók ill. kutató kollektívák. A pályázaton eddig nem publikált, máshol be nem nyújtott olyan tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek a feldolgozott témák eddigi irodalmához képest eredeti, új gondolatanyagot tartalmaznak. A pályázatot 4 példányban /oldalanként kb. 25 sor/ A4 alakban kell jeligésen benyújtani a Miskolci Akadémiai Bizottsághoz /Miskolc, Szabadság tér 3. 3530/. A pályázat elején szerepelni kell a meghirdetett pályázati címnek. Lezárt borítékban kell megadni a pályázó/k/ nevét, lakcímét és személyi számát. A pályázat terjedelme max. 100 oldal. A tanulmányhoz egyoldalas összefoglalót kell csatolni, és meg kell jelölni a gyakorlati felhasználhatóság szempontjából számba jöhető területeket, intézményeket, üzemeket. A pályázati témákkal kapcsolatban felvilágosítást nyújt az adományozó intézmény és a MAB.

A pályázatok benyújtásának határideje: 1989. okt. 31. A megfelelő színvonalú pályázatot a MAB /bruttó/ 6-15 ezer Ft-ig jutalmazza a támogató összegektől függően. A pályázatot az illetékes szakbizottság bírálja el és javasol jutalmat a támogató intézmény bevonásával. A benyújtott pályázatok eredményhirdetésére 1989. dec. 15-én kerül sor.

Miskolc, 1989. március hó

Dr. Zambó János
az MTA rendes tagja
a MAB elnöke

V.

A MAB FONTOSABB ADATAI 1988-BAN

1988. jan. 8. Az OT "A területi fejlődés fontosabb változási tendenciái az elmúlt másfél évtizedben; következtetések a hosszú távú tervezés számára" c. elemző tanulmányról a MAB Közgazdaságtudományi Szakbizottsága véleményt állítva össze, amelyet Zambó János, a MAB elnöke megküldött Berend T. Ivánnak, az MTA elnökének.

1988. jan. 12. A miskolci "Déli Hírlap" beszélgetést közölt Terplán Zénóval, a MAB tud. titkárával "A miskolci tudomány fellegvára" címen.

1988. febr. 4. A MAB megtartotta 19. ülését a MAB-székházban Zambó János elnök vezetésével. Először Terplán Zénó tud. titkár foglalta össze a MAB munkásságát, majd Berend T. Iván, az MTA elnöke tájékoztatta a MAB tagjait az MTA-t érintő gazdasági és tudománypolitikai elgondolásokról. Végül sorra került a MAB két új tagjának, Kovács Ferenc lev. tag és Páczelt István lev. tag bemutatása, majd a MAB vita nélkül elfogadta az 1988. évi munkaterveket és a MAB-pályázatok 1988. évi témáit. Jelen volt a MAB 24 tagja és 7 meghívott, köztük Polinszky Károly az MTA Elnöksége részéről a területi bizottságokért felelős elnökségi tag, Gerencsér Emilné, az MTA TTT főelőadója, Takács Ernőné, a MAB szerv. titkára. Berend T. Iván előadásához /amely megjelent a MAB Közleményei 8. számában/ hozzászólt Bócsa Iván, Czibere Tibor, Horváth Tibor, Nagy József, Prónay Gábor, Szalai György, Tárján Gusztáv és Tóth József MAB-tag, Kovács Jenő a meghívottak részéről. Az eseményről részletesen beszámolt az "Észak-Magyarország", a Heves megyei "Népújság", a "Nógrád" és a miskolci "Déli Hírlap" másnapi száma.

1988. febr. 4. Berend T. Iván akadémikus, az MTA elnöke az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának székházában aktiva ülésen előadást tartott a "Közgazdasági gondolkodás, közgazdasági kultúra Magyarországon" címen, amelyen meghívottként részt vett Zambó János MAB-elnök is. Az eseményről részletesen tudósított az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hírlap" másnapi száma.

1988. febr. 16. Zambó János elnök megküldte Berend T. Ivánnak, az MTA elnökének a MAB 1988-ról összeállított beszámolóját.

1988. márc. 1. Páczelt István MAB-tag Budapesten, az MTA székházában megtartotta székfoglaló előadását "A számítástechnika szerepe az érintkezési feladatok vizsgálatában" címen. Jelen volt a MAB-tagok közül Czibere Tibor, Kovács Ferenc és Terplán Zénó. Részt vett az eseményen Berend T. Iván, az MTA elnöke.

1988. márc. 7. Kovács Ferenc MAB-tag Budapesten, az MTA székházában megtartotta székfoglaló előadását "A bányászati tervezés elvi alapjainak időszerű fejlesztési kérdései" címen. Jelen volt a MAB-tagok közül Zambó János elnök, továbbá

Czibere Tibor, Páczelt István, Simon Sándor, Szilas A. Pál, Tarján Gusztáv és Terplán Zénó. Részt vett az eseményen Berend T. Iván, az MTA elnöke. Kovács Ferencről a miskolci "Déli Hírlap" közölt cikket márc. 14-én "A rektor útja a palatáblától az Akadémiáig" címen.

1988. márc. 8. Kovács Ferencnek, az NME rektorának, MAB-tagnak a kérésére a MAB ad hoc bizottsága /Horváth Tibor, Nagy Aladár és Terplán Zénó, mindhárom MAB-tag/ javaslatot állított össze "Az Észak-Magyarországi Társadalomtudományi Központ kialakítása Miskolcon" tárgyról.

1988. márc. 12. Közzé tette a MAB 1988-ra szóló pályázati felhívását az "Észak-Magyarország" /a 2. részt márc. 14-én folytatta/. Ezt követte a "Heves megyei Népújság" márc. 17-én, a miskolci "Déli Hírlap" márc. 21-én és a "Nógrád" márc. 22-23-án.

1988. márc. 16. A MAB-székházban került sor Zambó János MAB-elnök vezetésével arra a megbeszélésre, amelyen a MAB miskolci tagjai és meghívott szakemberek megvitatták a TPB "A kutatóhálózat korszerűsítésének feladata" és az MM "A felsőoktatás fejlesztésének feladatai" tárgyú írásos anyagait. A TPB részéről Kabai Vilmos, az MM részéről Kádár Lehel és Palásti Kovács Béla volt jelen. A szóbeli kiegészítések után hozzászólt a MAB-tagok közül Kovács Ferenc, Nagy Aladár, Páczelt István, Simon Sándor, Szücs László, Tarján Gusztáv, Terplán Zénó, Tóth József és Zambó János, a meghívottak közül Balogh Béla /BSZV/ és Szaladnya Sándor /MTESZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szervezete/. A hozzászólók mondanivalójukat írásban is a TPB és az MM rendelkezésére bocsátották.

1988. márc. 29. Meglátogatta a MAB-székházat az SZTA Szi-bériai Tagozatának Novoszibirszki Kutató Intézetének öt tagú küldöttsége /az Észak-magyarországi Innovációs Centrum /Park/ Rt. vendégeiként/ Prof. A. D. Kosztülev intézeti igazgatóhelyettes vezetésével. A delegációt Terplán Zénó, a MAB tud. titkára tájékoztatta a MAB munkásságáról.

1988. ápr. 4. Kovács Ferenc akadémikus, MAB-tag, az NME rektora Állami Díjban részesült.

1988. ápr. 15. A MTESZ Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyei Szervezeteinek Oktatási Bizottságai a MAB-székházban rendezték meg az "Északmagyarországi Oktatási Szeminárium'88"-at, amelyet Dimény Imre akadémikus, a MTESZ KOB elnöke nyitott meg. Utána előadást tartott Páczelt István akadémikus, MAB-tag, Kálmán László /FF Gimnázium ig./, Kálas Imre /ZM Ipari Szakközépisk. ig.-h./, Renn Oszkár /MTESZ Heves megyei Szervezete/, a MAB Gépészeti Bizottságának tagja, majd korreferált Vencel Ottó /SA Ipari Szakközépisk. ig./, Molnár György /MI Gimn.-Szakközépisk. ig./ és Szemán Józsefné /KSH SZÜV salgótarjáni számítóközp.-jának ig.h./. Az eseményről részletesen beszámolt a "Nógrád" ápr. 16-i, az "Észak-Magyarország" ápr. 18-i, a miskolci "Déli Hírlap" ápr. 20-i száma.

1988. ápr. 22. A "Magyar Hirlap"-ban Palugyai István újságíró cikket írt "Alma mater az Ávas alján" címen. Az NME műszerközpontját méltatta, amelyben olvasható a következő mondat: "Ám ha erről szólunk, nem hagyható ki a képből a Miskolci Akadémiai Bizottság sem, melynek tevékenysége ugyan csak jelentős mértékben kötődik az egyetemhez"

1988. ápr. 26. Az MTA Elnökségének pécsi ülésén, a PAB-székházban napirenden szerepelt az "Összefoglalás a területi bizottságok tevékenységéről" tárgyú írásos anyag vitája. Polinszky Károly akadémikus szóbeli kiegészítése után hozzászóltak a DAB, PAB, SZAB, VEAB képviselői. A MAB nevében Terplán Zénó tud. titkár fejtette ki véleményét az írásos anyagról és a Polinszky-féle szóbeli javaslatról. Az elnökségi ülésről hirt közölt a "Népszabadság" másnapi száma.

1988. máj. 24. Megjelent a MAB második kiadványa, a 238 oldalas "Bodroglak - ember-táj-mezőgazdaság" című mű a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának társkiadásában. Szerkesztette: Fehér Alajos, a közg.-tud. kand. Szerzők: Borsy Zoltán, Fehér Alajos, Félegyházi Enikő, Kurucz Gyula és Lóki József. Lektorok: Dorgai László, a mezőgazd.tud. kand., Szabó József, a földrajzi tud. kand. és Tóth Mihály, a mezőgazd. tud. doktora.

1988. jún. 20. Megalakult az MTA újabb intézménye Miskolcon, az RKK = Regionális Kutatások Központjának Észak-magyarországi Osztálya, amelynek megnyitó rendezvényén Kulcsár Kálmán akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese mondott beszédet "A reform értelme - az értelem reformja" címen. További előadást tartott Majoros László, Tóth József, Vincze János, Fekete Éva, Molnár István, Buzetky Győző, Szücs Erika, Nagy Aladár MAB tag, Csomai Zoltán, Rechnitzer János, Balabán Péter és Barta Imre. A három napos programról beszámolt az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hirlap" jún. 21-i száma.

1988. jún. 21. Szücs Erika, az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságának titkára meglátogatta a MAB-székházat, ahol Terplán Zénó, a MAB tud. titkára ismertette a MAB munkáját.

1988. jún. 29. Czibere Tibor akadémikust, a MAB tagját művelődési miniszterré választotta az Országgyűlés.

1988. júl. 28. Terplán Zénó, a MAB tud. titkára ismertette a MAB tevékenységét a HNF Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottságán.

1988. júl. 28. "Területi tudományos központok" címmel közölt cikket a "Dél-Magyarország" és a "Vas Népe"; aug. 9-én a "Nógrád" c. napilap.

1988. aug. 8. A "Magyar Ifjúság"-ban cikk jelent meg "A tudomány nem ismer /megye-/határokat" címen, amelyben szó van a MAB létezéséről is.

1988. szept. 16. Zambó János, a MAB elnöke az MSZMP Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága kérésére véleményt nyilván-

nitott az Országgyűlés egyik interpellációjával kapcsolatban a Paksi Atomerőmű bővítésének és a Bükkábrányi Hőerőmű fejlesztésének gazdaságossági összehasonlításáról.

1988. okt. 10. A MAB a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumi Igazgatósággal, a HNF Miskolc városi Bizottságával, a Szemere Bertalan Közművelődési Egyesülettel megrendezte a MAB-székházban a "Szent István halálának 950. évfordulójának Emlékülését", amelyen Fodor István /MNM főig.-ja/ és Kubinyi András egy. tanár emlékbeszédet, Révész László régész és Wolf Mária régész körreferátumot tartott. A MAB vezetőségét Terplán Zénó tud. titkár képviselte. Az emlékülésről előzetesen hírt közölt az "Észak-Magyarország" okt. 7-i, a miskolci "Déli Hírlap" okt. 8-i és a "Vasárnapi Hírlap" okt. 9-i száma, majd részletesen tudósított az "Észak-Magyarország" és a miskolci "Déli Hírlap" okt. 11-i és 13-i száma.

1988. nov. 11. A MAB megtartotta 20. ülését az egri Dobó István Vármúzeumban Zambó János elnök vezetésével. Jelen volt a MAB 16 tagja és 8 meghívott, továbbá Takács Ernőné, a MAB szerv. titkára. Az elnöki üdvözlés és a házigazdának mondott köszönet után Észak-Magyarország három megyei múzeumának igazgatói: Szabadfalvi József /Miskolc/, a MAB Társadalomtudományi Szakbizottságának tagja, a Néprajzi Munkabizottság elnöke, Bodó Sándor /Eger/ MAB-tag, a Néprajzi Munkabizottság társelnöke és Horváth István /Salgótarján/ MAB-tag ismertették a múzeumok tud. kutatási eredményeit /előadásaik rövidített szövege a Közl. más helyén olvashatók/. Az előadásokhoz hozzászólt a MAB-tagok részéről Szilas A. Pál, Zambó János, Prónay Gábor, Terplán Zénó, Csiky Miklós, Tóth József, továbbá Gerencsér Emilné, az MTA TTT főelőadója. A MAB ezután a művelődési miniszterre megválasztott Czibere Tibor helyére a Gépészeti Szakbizottság elnökévé Páczelt István MAB-tagot, az MTA lev. tagját; a rossz egészségi állapota miatt lemondott Alaitner István helyére a Vegyészeti Szakbizottság elnökévé Berecz Endrét, a Vegyészeti Szakbizottság tagját, a Környezetvédelmi Munkabizottság elnökét választotta meg. Czibere Tibor és Alaitner István MAB-tagsága megmarad. A MAB-ülések állandó meghívottai a következők: az MSZMP három megyebeli Bizottságainak első titkárai, Berecz Endre a kém. tud. doktora, a Vegyészeti Szakbizottság elnöke, Hársing László a fil. tud. doktora, Kovács Jenő, a mezőgazd. tud. kand., az Erdészeti Szakbizottság elnöke és Kozák Imre, a műsz. tud. doktora, a MAB-klubtanács elnöke. A MAB-ülésről beszámolt a "Heves megyei Népiújság" és a "Nógrád" nov. 12-i és dec. 10-i száma.

1988. dec. 10. A VEAB szokásos évváró teljes ülésén a MAB részéről Terplán Zénó tud. titkár és Takács Ernőné szerv. titkár vett részt.

1988. dec. 12. Budapesten megtartották a MAB-székházba tervezett Madách Imre mellszobor gipsz-mintájának, Kiss Nagy András szobrászművész alkotásának zsűrizését, amelyen a MAB-ot Cifka Anna tervezőmérnök képviselte.

1988. dec. 13. Ülést tartott a MAB szűkebb vezetősége, amelyen - a felkért szakbizottsági bíráló bizottságok véleménye alapján - döntés született a MAB 1988. évi pályaműveiről /1. a Közl. más helyén a részletes beszámolót/. A jutalmazottakat közzé tette a "Nógrád" dec. 30-i, az "Észak-Magyarország" 1989. jan. 3-i száma.

A MAB MUNKATERVE 1989-BEN

A MAB - a szakbizottsági ill. a klubtanács tervében foglaltakon túl - a következőket tervezi:

1. Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megye párt- és tanácsi szerveivel való folyamatos kapcsolattartás az előző évekhez hasonlóan.

2. A három megye MTESZ és TIT Szervezeteivel - az együttműködési megállapodás szerinti - kapcsolattartás a már kialakult módon.

3. A DAB-bal aláírt együttműködési szerződés végrehajtása.

4. Az 1989. évi pályázati témák összegyűjtése, meghirdetése, a beérkezett pályaművek elbírálása, a jutalmak szétosztása a szakbizottságok közreműködésével.

A MAB ülései 1989-ben:

21. 1989 tavaszán a MAB-székházban

22. 1989 őszén később meghatározott helyen